

den røde

ARBEIDEREN

Nr. 10

1975 3. Årg.

Organ for Kommunistisk Arbeiderforbund

Pris Kr. 2. -

KA's FAGLIG-POLITISE KONFERANSE: KREV FORBUNDSVISE OPPGJØR, MEN STOL IKKE PÅ FORBUNDENE!

Fagorganiserte fra flere viktige industristeder i landet var samlet på Kommunistisk Arbeiderforbunds faglige konferanse i Porsgrunn den 25.-26. oktober. De fremste emnene på konferansen var grunnprinsippene for kommunistenes faglige arbeid, taktikken og metodene for å føre arbeidernes økonomiske kamper fram til seier, og den aktuelle situasjon med lavkonjunktur og LO-ledelsens forsøk på i samarbeid med NAF og staten å gjennomføre lønnsnedslag ved samordning av tariffoppgjørene.

Den faglig-politiske konferansen var sammenkalt i den erkjennelse at arbeiderklassen i dag står uten noen sterk organisert ledelse av kampen mot kapitalens krise-offensiv - for å konsolidere og videreutvikle spiren til denne manglende ledelsen.

Konferansen drøftet dermed også de forskjellige retningene innen arbeiderbevegelsen, bl. a. SVs foreløpige politiske fallitt i arbeiderklassen og DNAs fornyede evne til å fange opp og avlede arbeidernes kamp. Konferansen tok prinsipielt avstand fra AKP-gruppens nye permanente "streikestøttekomiteer", som har til formål å omringe streikende arbeidere, skjerm dem fra kommunistisk innflytelse, og gjøre dem til springbrett for AKPs småborgerlige politikk (f. eks. støtte til bøndernes skattestreik).

Konferansen la spesielt stor vekt på å avsløre og forberede kampen mot planene om samordning av det kommende tariffoppgjøret.

Konferansens drøftinger munnet ut i enstemmige vedtak av tre resolusjoner - om tariffoppgjøret til våren, om permitteringer og innskrenkninger, og om kapitalismens krise og arbeiderklassens oppgaver. Resolusjonene er gjengitt på lederplass i dette nr. av den røde Arbeideren. Se side 3.

LES ...

OM GRO-SAKEN side 7

LO/NAF/STATEN PLAN-
LEGGES LØNNSNEDSLAG
FORAN NY HØY-
KONJUNKTUR side 9

SPANIA I KLEMME MELLOM USA OG EEC

Mordene på de fem spanske antifascistene og reaksjonen dette avfødte i Vest-Europa, har aktualisert mulighetene for politisk forandring i Spania. I forhold til de veldige ofre og lidelser borgerskapet under imperialismen har tilført arbeiderklassen og verdens folk, var blodsutgydelsen i Spania relativt beskjedne kvantitativt sett. Derfor er det desto større grunn til å merke seg den voldsomme reaksjon hendingen skapte ikke bare blant progressive, men fra nesten hele Vest-Europas borgerskap og dets presse. Her hjemme har jamvel Aftensposten brukt relativt kraftig

Forts. neste side

Forts. fra side 1

språkbruk overfor Franco og hans lakeier. Det er derfor grunn til å tro at det her ikke ligger moralsk indignasjon og etiske prinsipper til grunn for fordømmelsen. Tvertom må man gå ut fra at borgerskapet handler i politisk og økonomisk interesse, en interesse som reiser perspektiver for både den politiske utvikling innad i Spania samt for landets rolle i framtidens imperialistiske miljø.

At de politiske forholda i Spania har vært ustabile har lenge vært klart. Splittelse i regjering, uro i hæren, en stadig mer aktiv opposisjon, sosial uro i arbeiderklassen og sist, men ikke minst: en aldrende og forfallende diktator, er alle faktorer som gjør at man snakker om et regime i oppløsning.

Disse oppløsningstendensene blir av gode grunner fulgt årvåkent fra det store utland. Spania har allerede en helt sentral betydning som strategisk utgangspunkt for USA-imperialismen. I 1953 opprettet Spania en forsvarsavtale med USA, og i landet finnes store amerikanske flåte- og marinebaser, bl.a. for atomubåter. En svekkelse av dette ledet vil få katastrofale følger for USAs posisjon i Middelhavsområdet, en posisjon som fra før av er temmelig for nedgående. Blant annet ville USAs forbindelser til det viktige Midt-Østen bli sterkt svekka. Dette er selvfølgelig hovedårsaken til at USA alltid har holdt en beskyttende hånd over den spanske fascismen. Derfor er også stormakten interessert i et regime som fortsatt kan garantere dens imperialistiske interesser.

Er USA lysten på å styrke sine imperialistiske ambisjoner i området, så gjelder det samme for de vest-europeiske rivaler, samlet bl.a. som blokk i EF. Siden slutten av 1950-åra har Spania gjennomgått en hurtig økonomisk vekst og industrialisering. Dermed har også landet fått økende økonomisk betydning for Vest-Europa som marked, eksportør av arbeidskraft og som investeringsområde. Fransk og tysk kapital har gått i spissen her. Det vest-europeiske borgerskapet er derfor også interessert i politiske forhold i Spania som kan garantere profitt av den investerte kapital. At disse ønskelige forhold ikke er identiske med fascistdiktaturet, vises når EF nå avbryter forhandlinger om handelsavtale som har pågått siden 1973.

EF ved sitt medlemsland Frankrike har da også etterhvert etablert gode forbindelser med den spanske opposisjon. Linja går antakelig ut på å sikre at den politiske utvikling i Spania holdes innenfor bestemte institusjonelle rammer. Man vil for enhver pris unngå et nytt Portugal.

Den liberal-konservative retningen rundt den etablerte regjeringen og det katolske teknokratiet har forsøkt veien med gradvise og kontrollerte reformer. Denne retningen har allerede spilt fallitt og har nå kapitulert for den mørkebrune reaksjon i forbindelse med henrettelsene.

Den vesentligste opposisjon mot regimet utgjøres derfor av arbeiderbevegelsen. Her er "kommunistpartiet" relativt godt organisert og utgjør en aktiv opposisjon. Partiet er kanskje det mest Moskva-uavhengige og revisjonistiske i Europa. Det anerkjenner etableringen av et spansk demokrati som første etappe i en gradvis utvikling mot sosialismen. At "kommunistene" i Spania i den grad opptrer som sosialdemokrater har medført at Sosialistpartiet trolig

har mindre oppslutning, mens det i politikken trolig står til venstre for revisjonistene. Den mer tradisjonelle borgerlige del av opposisjonen utgjøres av kristelig-demokratiet.

I juni 1974 fant det sted en reorganisering av opposisjonen i Paris under navnet Junta Democrática. Dette skal være et felles forum for såvel "kommunist" som monarkister og kristelig-demokrater. Denne "brede allianse" har fått revisjonistpartiet til å godta gjeninnføring av monarki samt støtte til spansk medlemskap i EF. Et slikt parti er selvfølgelig ute av stand til å lede den mest konsekvente antifascistiske klassen, de spanske arbeiderne.

Å føre ut en revolusjonær og offensiv linje er maktpåliggende nettopp ut fra krisen i Spanias økonomi. Høy in-

flasjon, lav vekstrate samtidig med at flere hundre tusen spanske arbeidere måtte vende hjem fra EF, gjør situasjonen for arbeiderklassen prekær. Krisen har utløst en av de største streikebølger i verden, men først og fremst er den det objektive grunnlag som gjør det mulig for et revolusjonært parti å lede arbeiderklassen til kamp mot selve systemet. Den organisasjonen gjenstår å bygge for spanske arbeidere. Om man nok kan enes med andre grupper i kampen mot fascismen, så viser utviklingen i nabolandet Portugal at bare ved å knuse det borgerlige statsapparatet, ikke overta det, kan man nå sosialismen. Her har arbeiderklassen bare sin selvstendige organiserte kraft å stole på.

E.A.

TI-ÅRS DAGEN FOR OPPRETTETSEN AV TIBETS AUTONOME OMRÅDE FEIRET

9.-septemberutgaven av Renmin Ribao markerte i sin leder: "Det nye sosialistiske Tibet" på frammarsj, 10-årsdagen for opprettelsen av Tibets autonome område.

I artikkelen heter det bl.a.: "I løpet av bare ti år har folket i Tibet tilbaketrukket et "løp" som ellers ville ha tatt flere århundrer. Det mest reaksjonære, mørke, grusomme, føydale slave-system er nå borte for alltid. Et strålende sosialistisk nytt Tibet står nå klippefast på vårt moderlands sørvestre grense".

"De store forandringene i Tibet", heter det videre, "er solide frukter (resultater) av det tibetanske folks energiske innsats og harde kamp. De er en stor seier for partiets politikk overfor nasjonalitetene og regional auto-

mi og en stor seier for Formann Maos revolusjonære linje.... Formann Mao har sagt: "Samlingen av vårt land, vårt folks og de forskjellige nasjonaliteters enhet - det er den grunnleggende garanti for vår saks sikre seier". Tibets autonome områdes historikk i løpet av disse ti åra, siden det ble oppretta, beviser at folk av forskjellig nasjonalitet bare kan vinne store seirer for sine anstrengelser gjennom å forenes på grunnlag av Mao Tse-tungs lære og ved å følge Formann Maos revolusjonære linje uten avvik. Klasseinteressene til det arbeidende folk er de samme om de er av forskjellig nasjonalitet og deres nasjonale interesse er identiske. De har det samme mål: Å bygge opp sosialismen nå og - å gjennomføre kommunismen i framtida.

LES OGSÅ

RØDEFANE

Teoretisk tidsskrift for

KOMMUNISTISK ARBEIDERFORBUND

Postboks 2863. Kampen. Oslo 5

den røde ARBEIDEREN

Organ for Kommunistisk Arbeiderforbund
Postboks 2863-Kampen, Oslo 5
Postgiro: 206842

Trykk: Eget Kontor-offset.

Redaksjon:

Einar Berg
Jan Erik Ryen
Harald Berntsen
Line Dedichen
Kjell Hovden
Eyvind Viken

Ansvarlig: Eyvind Viken.

ABONNEMENTSPRIS:

den røde Arbeideren pr. år - kr.20.-
Røde Fane pr. år - kr.28.-
Pengene kan betales på postgiro 20 68 42
Merk talongen -A- for avisen og -RF- for
Røde Fane

STØTTEABONNEMENT:

den røde Arbeideren - kr. 30.- pr. år
Røde Fane kr. 38.- pr. år

RESOLUSJONENE FRA KA's FAGLIG-POLITISKE KONFERANSE:

Vi gjengir på lederplass denne gangen resolusjonene fra Kommunistisk Arbeiderforbunds faglig-politiske konferanse i Porsgrunn den 25.-26.oktober. Gjør resolusjonene til retningslinje for det faglige arbeidet og spesielt for kampen mot samordnede oppgjør til våren!

BEKJEMP PERMITTERINGER OG INNSKRENKNINGER!

Som følge av kapitalismens økonomiske krise er arbeidsløsheten i Norge i dag høyere enn noen gang etter krigen, og antallet permitteringer og innskrenkninger øker for hver måned som går. Hvis arbeiderklassen ikke reiser direkte kamp, vil situasjonen bli ytterligere forverret kommende vinter. Dette til tross for DNA-regjeringens forsikringer om "å sikre arbeid og inntekt", som i realiteten bl. a. gjennom "kombinerte" lønnsoppgjør tar sikte på å sikre profitten.

Innskrenkningene og permitteringerne er lovmessige følger av overakkumulasjon av kapital og dermed synkende profittrente, synkende investeringer og begrensning av avsetningsmarkedene. Men ofte vil innskrenkningene ha til hensikt å rasjonalisere den eksisterende produksjon, eller å flytte den til andre og mer profitable steder. Elkemkonsernets innskrenkninger og oppsigelser ved Sulitjelma Gruber er et eksempel på ren rasjonalisering og arbeidsintensivering. Utbyggingen skal økes gjennom opprettholdelse av samme produksjonsvolum med færre arbeidere. Løvenskiolds nedleggelse av vindusfabrikken i Bærum er et eksempel på flytting av den eksisterende produksjon, i dette tilfelle til Ulefos, der Løvenskiold ved hjelp av en snedig manipulasjon kunne motta støtte til utvidelser fra Distriktenes Utbyggingsfond.

Særlig i de tilfelle der det er tale om å rasjonalisere eller overflytte eksisterende produksjon, er streik og blokadet et effektivt våpen mot innskrenkninger og nedleggelser. Ved reelle innskrenkninger kan streikvåpnet derimot være mindre skarpt, og det kan være riktig å gå til direkte

okkupasjon og kreve opprettholdelse av driften. Uansett vil sympatiaksjoner i assosierte bedrifter og på andre bedrifter i angjeldende distrikt være av særlig stor betydning. Klassesolidariteten vil her bli satt på prøve. Men i virkeligheten gjelder heller ikke her loven om at enhver må være sin egen lykkes smed. Innskrenkninger og nedleggelser vil bare føre til økende lønns- og arbeidspress fra kapitalistenes side mot dem som står igjen i produksjonen.

Under alle omstendigheter må alle forsøk på å stille opp ultimatumet lønnsnedslag eller nedleggelser, slik særlig DNA- og LO-pampene gjør, avvises som falske. Ikke minst dagens virkelighet viser at det snarere dreier seg om enten lønnsnedslag og nedleggelser eller ingen av delene.

Forsøk på innskrenkninger må avvæpnes mest mulig gjennom å fremme kravet om full lønnskompensasjon for alle som blir arbeidsledige.

Klassesolidariteten mellom alle arbeidere settes på en særlig hard prøve i en depresjonsperiode, men er i virkeligheten alle arbeideres eneste effektive våpen mot kapitalens offensiv. For å fremme sine profittinteresser vil kapitalistene særlig angripe spesielle arbeidergrupper som kvinnelige arbeidere og utenlandske arbeidere. De vil her gjøre alt for å styrke fordommer i den øvrige arbeiderklassen om at kvinner og utlendinger "tar" arbeid fra "vanlige norske arbeidere". Når det gjelder utenlandske arbeidere, får de her god hjelp fra SV og AKP, som i lengre tid nettopp på dette grunnlag har agitert for innvan dringsstopp for utenlandske arbeidere.

Denne siden av kapitalistenes splitt-og-hersk-taktikk krever således en spesielt uredde og prinsippfast holdning fra alle klassebevisste arbeideres side, fordi den spiller på utbredte fordommer og en tilsvarende sterk opportunistisk strømning i arbeiderbevegelsen. De tidligere nevnte krav om felles aksjon mot permitteringer og innskrenkninger, om full lønnskompensasjon ved ledighet osv., må stilles uavkortet for alle arbeidere.

Det praktiske resultat av DNAs krisepolitikk, stadig økende arbeidsledighet - samt SVs grunnleggende enighet med DNAs konjunkturtiltak - viser at sosialdemokratiet som helhet ikke bare har som eneste målsetting å redde kapitalen noenlunde helskinnet gjennom krisa, men at de ikke engang er i stand til å lappe på de verste utslag av lavkonjunkturen. Bare arbeidernes egen direkte kamp og klassesolidaritets mot hvert enkelt kapitalistisk framstøt fører fram, vel å merke om den uavkortet forsvaret arbeidernes egne klasseinteresser og ikke bøyer seg for kapitalens krav.

FORBERED KAMPEN FORAN VÅRENS TARIFFOPPGJØR!

Landets fagorganiserte arbeidere forbereder nå tariffoppgjøret 1976. Forberedelsene blir gjort i bedrifts-klubber og fagforeninger tilsluttet LO-forbundene, og igjen reises kravet om frie forbundsvisse oppgjør og advarsler mot såvel samordnede oppgjør som mot statlig innblanding i oppgjøret.

Erfaringene fra de seinere års tariffoppgjør har ført til økt mistro til LO-ledelsen (og ofte egen forbundsledelse) som gang på gang har vist at de har torpedert arbeidernes krav om direkte forbunds/bransje-oppgjør, og dermed løpt NAFs og kapitalens ærend.

En har også i økende grad erfart at staten direkte har grepet inn i oppgjørene - først med press for å få til sentraliserte fellesoppgjør, eller ved hjelp av riksmeklingsinstitusjonen og Arbeidstvistlovens koplingsbestemmelse å ugyldiggjøre forkastelse av tariff-forslag ved uravstemning. Om ikke det nær nyttet, er det også forsøkt anvendt lønnsnemnddiktat. Til sist har staten gjort bruk av tiltak for fullstendig å gjøre voldtekt på ennå eksisterende forhandlings- og tariffavtalerett ved hjelp av regjeringsdirigerte "pakkeløsninger". I alle disse framstøt er LO-apparatet direkte blitt anvendt ovenfra og ned for å skape disiplin i arbeidernes rekke på borgerstatens og kapitalens premisser.

Gjennom regel- og lovverk er fagforeningene med bistand fra LO blitt avvæpnet som mulige kamporganisasjoner for arbeidere som tar opp direkte kamp for sine lønns- og arbeidsvilkår mot kapitalistenes utbytting og profitt. Det er lagt opp til at fagorganisasjonen helt ned til foreningsplan skal hindre effektiv lønnskamp fra arbeidere som vil anvende streikevåpnet i forsvaret av sine interesser. Disse erfaringene har lært arbeiderne til å anvende nye metoder, som de "ville" streiker på tvers av tvangslovene og utenom det offisielle faglige apparat, samtidig som de enhetlige organisasjonsmessige formasjoner er blitt styrket for kamp gjennom de direkte valgte streikekomiteene.

Bare ved hjelp av en slik konkret kamplinje, og ved å kvitte seg med illusjonene om såvel borgerstatens "nøytrale og klasseløse" karakter som myten om fagforeningene som mulige direkte kamporganisasjon i dagens Norge, har det lyktes arbeiderne å gjennomføre sin kamp fram til seier. Streiker siden 1970 - som ved NORGAS, i Sauda, ved Sporveien, i Odda, ved Holmenkolbanen, og heis- og tlf. sentralmontørenes streiker - viser klart hvilke kampformer som gir seier og hvilke som svekker arbeidernes posisjon.

LO-sekretariatets og DNAs opprin-

nelig positive innstilling til Skånland-utvalgets forslag viser at en står foran en enda mer organisert statsdirigert blokk av kapitalistene og LO-byråkratiet rettet mot arbeidernes faglige kamp. Sjøl om dette første framstøtet for et fullstendig korporativt system er slått tilbake, har seinere framstøt fra NAF, LO og regjeringa vist at en ikke har gitt opp planene.

Høstens indeksoppgjør, der LO-ledelsen unnlot å anvende bestemmelsene i tariffavtalen av 1974 om å kreve kompensasjon for prisstigninga overfor NAF (en forutsetning for arbeidernes godkjenning av avtalen), men tvert om deltok i en statsdirigert regulering som lot ca. 2 kr. i redusert kjøpekraft pr. arbeidstime være udekket for å sikre profittnivået, viser at en tilrettelegger vilkårene for kapitalistenes plan om å avskaffe tariffoppgjør gjennom arbeidernes organisasjoner for godt.

Kleppe-pakkas svada om prisstopp som "ytelse" er nå beviselig uten innhold. Det vil også vise seg at reknestykket med "skattelette" og økte tilskudd til bl.a. barnetrygd gjennom statsbudsjettet ikke kan gå opp med fordel for arbeiderne - i og med at nettopp nå skal det gis økte tilskudd fra statskassa til kapitalistenes profitt og skattelette for profitørene.

Vi kommunister ser det ikke som arbeidernes oppgave å bringe offer for å redde profitten i den krisa som er kapitalismens eget ubønnhørlige resultat. Erkjennelsen av kapitalismens stadig dypere krise tilsier at vi nettopp forsterker våre bestrebelser på å mobilisere arbeiderne til offensiv kamp for sine kår. Vi oppfordrer arbeiderklassen til ikke å avfinne seg med en skjerpet utbytting, men sette fram uavkortede krav overfor kapitalen.

Det umiddelbare tiltak landets fagorganiserte må foreta, er å tilbakevise LO-pampenes resignasjonslinje i lønnskravene. Prisstigning og produksjonsøkning gir fullt grunnlag for å reise lønnskrav på 25% økning og mer.

Kravene om forkorting av arbeidstid, som er nødvendig særlig for skiftarbeid, om heving av ulempetillegg for skift og annet arbeid, samt bedring av sosiale vilkår (ferie, pensjon, mødrepensjon osv.) må ikke forhindre kravet om kraftig og reell lønnsøkning.

Kravet om helautomatisk indeksregulering med lavt poeng-svingningstall må knesettes. Parolen her må være: Ingen fornyet fullmakt til LOs fortolkning av hvor mye som skal kompenseres for prisstigninga! Avtale om full kompensasjon automatisk bør være en forutsetning for enhver tariff.

Fellesoppgjør og LO-ledet samordnet oppgjør må tilbakevises. Men det er ikke nok bare å reise kravet om "frie forbundsvisse oppgjør". Siste oppgjør ble i navnet et forbundsvist oppgjør, men forbundsstyrene bøyde likevel av for en LO/NAF-avtalt ramme - og der presset fra arbeiderne ble for stort, viste forbundene (f. eks. kjøttarbeiderstreiken) at i deres regi, innen regelverket, var en streikekamp dømt til å mislykkes. Nettopp de legale rammer forbundene er underlagt, og som de ikke vil sprengte, vil i alle fall gjøre dem til ubrukbare som kamporganisasjoner.

Det er derfor ikke nok å kreve forbundsvisse oppgjør uten å forberede seg på at forbundene ikke vil eller kan gjennomføre kampen for de lønnskrav som er reist. Mot kapitalistenes motoffensiv og statens tvangstiltak må arbeiderne reise sine direkte valgte streikekomiteer og kampformasjoner utenom det legale faglige apparatet. Både lovverk og fagforening må settes tilside, forbindelsen med ethvert organ som ikke kan tjene kampen, må brytes.

Dette er den eneste linjen som fører fram. Dette er Kommunistisk Arbeiderforbunds klassekamplinje for arbeidernes faglige kamp.

KAPITALISMENS KRISE OG ARBEIDERKLASSENS OPPGAVER

Den lange høykonjunkturen etter den 2. verdenskrig er nå slutt. Ikke en gang borgerskapet og dets økonomiske "eksperter" kan lenger spre illusjonene om en stabil og krisefri kapitalisme.

Den dyptgående depresjon som den internasjonale kapitalismen er i ferd med å bevege seg inn i, bekrefter på ny den lov som allerede Karl Marx vitenskapelig påviste, naturnødvendig-

heten av stadig tilbakevendende kriser på den kapitalistiske økonomiens grunn. Formålet med den kapitalistiske produksjon er ene og alene grenseløs kapitalakkumulasjon gjennom å utbytte arbeiderklassen. Dermed ender økonomisk oppgang alltid på ny i overakkumulasjon av kapital, synkende profittrente og dermed synkende investeringer, innskrenkninger, krise og depresjon. I løpet av depresjonen ra-

seres produksjonsutstyret og prisen på arbeidskraft synker, inntil det på ny er lagt grunnlag for en økende profitt og økonomisk oppgang.

Denne bølgebevegelsen gjentar seg ubønnhørlig så lenge det kapitalistiske produksjonsforholdet hersker i økonomien, forholdet mellom eiendomsløse lønnsarbeidere på den ene siden og kapitalister på den andre siden. Den kan bare avskaffes med opphevelsen av dette forholdet og dermed av kapitalen, med at de arbeidende i fellesskap tilegner seg produksjonsmidlene og begynner å styre produksjonen ut fra de samfunnsmessige behov.

Kapitalismens økonomiske bølgebevegelse følges av en politisk bølgebevegelse. I oppgangsperiodene øker behovet for arbeidskraft, og det er rom for stigende lønninger. Dette gir grobunn for tendenser til forsoning mellom klassene, til den forestilling at kapitalister og arbeidere har felles interesse av å øke produksjonen og dermed sine respektive inntekter, profitt og lønn. Kapitalistene inntar en forholdsvis ettergivende holdning, og arbeiderne tenderer mot å nøye seg med kortsiktig økonomisk kamp og ikke røre ved kapitalistenes økonomiske herredømme og politiske statsmakt.

Dette har vært mye av situasjonen bl. a. i Norge etter krigen, og dette har vært hovedgrunnlaget for den sterke stilling sosialdemokratiet, først og fremst DNA og LO, har hatt i arbeiderklassen med sin klassesamarbeidsideologi.

Under utviklingen av krisa endres dette bildet. For å opprettholde profittrenten innskrenker og rasjonaliserer kapitalistene produksjonen, stadig flere arbeidere blir satt på porten, og kapitalistene innleder en offensiv for å senke arbeidernes lønn. I stedet for sysselsetting og økonomisk framgang for alle blir det nå tale om at arbeiderne må spenne inn livreima for å beholde så mange arbeidsplasser som mulig. Dette fører til skjerpet klassekamp, til avdekking av den uforsonlige klassemotsigelsen mellom arbeidere og kapitalister og dermed til økende politisk interesse, til at flere og flere reiser spørsmålet om det kapitalistiske samfunnssystemet og den borgerlige statsmakt, som stadig oftere og mer åpent voldelig tas i bruk på kapitalistenes side i klassekonfliktene.

I denne retning går utviklinga i dag. Borgerskapet har innledet sin offensiv for at arbeiderklassen skal bære byrdene av krisa med arbeidsløshet, senkede lønninger og økt arbeidstempo. Sosialdemokratiet og LO-byråkratiet trer mer og mer åpent fram som borgerskapets talsmenn innen arbeiderbevegelsen. Deres løsning er fortsatt klassesamarbeid for å redde kapitalen gjennom krisa. Gjennom illusoriske løfter om å opprettholde arbeidsplasser søker de å få arbeiderne til å gå med på arbeidsintensivering og lønnsnedslag. Ved å akseptere nødvendigheten av å ta hensyn til "svakerestil-

te" bedrifter og til hva kapitalistene "har råd til", står sosialdemokratiets venstre fløy, SV, på grunnleggende samme standpunkt. Dette er også bestemt ut fra SVs faglige basis i LO-byråkratiets midlere og lavere sjikt, som er bestrebet på å forsvare sine egne, og ikke arbeiderklassens posisjoner.

På kapitalismens grunn har SV og DNA rett: Skal kapitalen komme gjennom krisa uten alt for store skadevirkninger, er det arbeiderne som må betale for dette. Skal arbeiderklassen derimot forsvare sine livsinteresser, må den samtidig konsekvent og bevisst ta opp kampen mot det kapitalistiske samfunnssystemet. I krisen blir det uavkortede forsvaret av livsinteressene med nødvendighet til en kamp for å styrte kapitalismen. Krisa fører derfor ikke bare til en allmenn skjerping av klassekonflikten mellom borgerskap og proletariat, men nødvendigvis også til en skjerpet konflikt innen arbeiderbevegelsen mellom borgerskapets og arbeiderklassens talsmenn.

Men kapitalismens økonomiske krise er av internasjonal karakter, og den gir seg internasjonale politiske utslag. Etter krigen ble den internasjonale kapitalismen gjenoppbygd i relativ harmoni under USAs ledelse og kontroll. I dag er tendensene til enhet innen den imperialistiske verden avløst av tendensen til økende motsetninger. Det er vokst opp flere imperialistiske maktblokker som stadig mer aggressivt som følge av overakkumulasjon og krise konkurrerer med hverandre og med USA om markedene. Også USSR, som har vendt tilbake til kapitalismen, deltar i den skjerpede kampen om verdenshegemoniet. De endrede styrkeforhold har ført til et krav om nyfordeling som i siste instans bare kan oppfylles gjennom en ny imperialistisk storkrig.

Kapitalismen er således ikke uten utveg av krisen. Men kapitalismens utveg vil si massearbeidsløshet, lønnsnedslag, nød og i siste omgang verdenskrig, som så med sine rykende ruiner skal danne grunnlag for en ny "blomstring" av kapitalismen. Dette er kapitalismens utveg, det er sosialdemokratiets utveg for arbeiderklassen.

Men arbeiderklassen har en annen utveg: Å ta opp et konsekvent forsvar

for sine livsinteresser, å gjøre dette forsvaret til det angrep på kapitalismen som det nødvendigvis må være, å styrte kapitalistenes diktatur, og begynne å bygge sosialismen under sitt eget, proletariatets diktatur. Dette gjelder også om den imperialistiske krigen kommer først, arbeiderklassen må da hurtigst mulig gjøre krigen om til en revolusjonær borgerkrig for endelig å tilintetgjøre kapitalismen. Dette er eneste alternativ til kapitalens utveg, og arbeiderklassen er i kraft av sin eiendomsløshet og skolerte og disiplinerte stilling i produksjonsprosessen den eneste klassen som kan virkelig gjøre dette alternativet. Arbeiderklassens utveg er derfor det eneste alternativet til kapitalismen også for de arbeidende masser innen mellomlag og småborgerskap.

Kommunistisk Arbeiderforbund oppfordrer alle arbeidere til å slutte opp om denne klassekampinjen.

Kommunistisk Arbeiderforbund står i dag helt alene i Norge med erkjennelsen av arbeiderklassens særegne historiske rolle, og er derfor den eneste organisasjon som målbevisst arbeider med å organisere, klart avgrenset fra andre klasser og lag, arbeiderklassens fortropp i et kommunistisk parti. Slutt opp om dette arbeidet i Kommunistisk Arbeiderforbund!

LES OGSÅ

**Teoretisk tidsskrift for
KOMMUNISTISK
ARBEIDERFORBUND**

Postboks 2863 Kampen Oslo 5

Hammerverksaken

På grunn av tidspunktet for trykkingen av dette nummeret av den røde Arbeideren og den lange trykketida får vi ikke med resultatet av rettsaken i Stavanger om Hammerverkoppsigelsene.

Utviklinga i saken er dekket i de tre foregående numre av den røde Arbeideren. I neste nummer kommer vi tilbake med resultatet av rettsaken og en prinsipiell vurdering av sakens tidligere og eventuelt videre forløp.

I mellomtida oppfordrer vi våre lesere til fortsatt støtte til de oppsagte, om resultatet av rettsaken skulle bli slik at dette trengs.

Støtteerklæringer og penger sendes til Aksjonskomiteen Norsk Hammerverk, Postboks 345, 4001 Stavanger, postgiro 3805173, tlf. 045/27992.

Arvid Hansen.

Arvid G. Hansen:

"Fra Lassalle til Lenin" IV

Det moderne norske socialdemokrati.

Den tredje hovedfase i den norske arbeiderbevegelses utvikling er den som vi for tiden befinner oss i, og som symboliseres ved Det norske arbeiderpartis gjenforening med arbeiderbevegelsens ytterste høire fløi og ved en skjerpet kamp, ikke mot borgersamfundet og kapitalistene, men mot kommunistene, Det kommunistiske parti og Den kommunistiske Internasjonale.

Hvad er det som hittil er skjedd i denne periode?

Det er at arbeiderklassens materielle erobringer, de tilkjempede reformer, som var arbeiderbevegelsens stolthet, en for en berøves arbeiderklassen. Leve-standard senkes, husleiereguleringen avvikes, skolebespisningen innskrenkes til en foranstaltning etter fattigvesenets prinsipper, det frie skolemateriell likvideres, den kommunale handel avskaffes, undergravningen av 8-timersdagen foregår planmessig og systematisk med at offensiven mot arbeidernes lønninger fortsetter i ly av statens voldgifts- og tukthuslover. På det kommunalpolitiske område ser vi mer og mer arbeiderpartiet medvirke til en gradvis utvikling av de tilkjempede reformer, for å kunne betale bankkapitalen den tribut som er nødvendig for kapitalismens stabilisering. Den lovpriste "kommunesocialisme" forsvinner mer og mer. Kapitalismen, som befinner seg i en nedgangsperiode og kjemper for sin stabilisering, tar tilbake de forbedringer og fremskritt som blev den fravristet i overgangsperioden. Den herskende borgerlige reaksjon dokumenterer for arbeiderklassen at der finnes ingen varige reformer under kapitalismen og understreker dermed nødvendigheten av å styrte kapitalismen gjennom den proletariske revolusjon og dermed legge grunnvolden for socialismens opbygning.

I en slik periode skulde arbeiderbevegelsen holde socialismen og klassekampens fane høit og sveise arbeiderne og de fattige, undertrykte befolkningslag sammen til en felles kampfront mot reaksjonen. I en slik tid skulde arbeiderbevegelsen beskytte arbeidermassene mot krisetidens mange farer, mot reformistiske illusjoner og opportunistiske utglidninger og opdra klassen til målbevisst revolusjonær klassekamp. I en slik periode må et parti som kaller seg arbeiderpartiet holde sin virksomhet fri for borgerskapets ideologi og utvikle arbeidernes revolusjonære klasseideologi på grunnlag av klassekampens erfaringer. I en slik tid da kapitalismen rykker frem internasjonalt mot arbeiderklassens posisjoner, mot fagbevegelsen, mot Sovjet-Russland, og i denne sin of-

fensiv benytter sig av Den 2. internasjonale og Amsterdam som støtteorganisasjoner, må et arbeiderparti som sier sig å stå på klassekampens grunn gi arbeiderklassen en riktig internasjonal orientering og også derved utstyre arbeiderklassen med de åndelige våben, som er nødvendig for en effektiv kamp mot arbeidskjøperreaksjonen, imperialismen og den nye krigsfare som truer arbeiderklassens egen stat, Sovjet-Unionen.

Er det i den ånd Det norske arbeiderparti har utviklet sig siden kapitalismens offensiv satte inn?

Det som er skjedd innen den norske arbeiderbevegelse i den siste periode er noe helt annet. Det er opgivelsen av alle åndelige erobringer som var resultatet av årtiers ideologiske brytninger. Det er ikke bare bruddet med Den kommunistiske Internasjonale som kjenntegner reaksjonen innen Det norske arbeiderparti. Det er undfallenheten overfor arbeidsgiverne i lønsspørsmålene, det er passiviteten overfor tukthusloven, det er kapitulasjonen for bankkapitalen, det er den mer og mer borgerlige praksis i kommunepolitikken, det er bestrebelsene for å svekke Sovjet-Russlands moralske posisjon i arbeidernes bevissthet, det er forsvaret for det internasjonale socialdemokratis forræderske handlinger, hvis siste drastiske utslag vi oplevet i forbindelse med arbeideropstanden i Wien og den kinesiske revolusjon, det er holdningen til Amsterdam-Internasjonalen, det er enhetsfronten med borgerskapet mot den revolusjonære arbeiderbevegelse i alle land, det er undervurderingen av den akute krigsfare som truer Sovjet-Unionen, det er den åndelige forgiftning av arbeiderbevegelsen når det gjelder kolonispørsmålet, det er knefallet for den kapitalistiske stabiliseringspolitikk og tilbudet om å yde sin medvirkning til denne stabilisering. Det er fremforalt styrkelsen av de parlamentariske og demokratiske illusjoner og den åndelige og organisatoriske avvebning av arbeiderklassen overfor de farer som truer fra den internasjonale kapitalismes side.

Dette er det moderne norske socialdemokrati. Det norske arbeiderparti utvikler sig mer og mer til en aktiv faktor til fremme av den kapitalistiske stabilisering.

Også i vårt land finnes en arbeidsdeling, en rollefordeling innen reformistenes leir. De såkalte venstreførere, centristene, har den politiske funksjon å levere en "revolusjonær" begrunnelse for ethvert reformistisk, dvs. borgerlig standpunkt. Uten formelt å opgi socialismen som partiets sluttmaal, konsentrerer Det norske arbeiderparti sine krefter om det "foreløbige" mål å

I dette fjerde utdraget fra Arvid G. Hansens bok om norsk arbeiderbevegelse, "Fra Lassalle til Lenin" (1929), oppsummerer forfatteren situasjonen på det tidspunktet boka kom ut. Da hadde DNA trådt fram som den kriseløser for kapitalen som partiet i dagens krise igjen viser seg som, og NKP hadde slått inn på en revolusjonær linje som det seinere ganske hurtig forlot. Den gangen - som nå - var oppgaven "å løsrive arbeidermassene fra det socialdemokratiske arbeiderparti, borgerskapets tredje parti, og forene dem i det virkelige revolusjonære klasseparti, det kommunistiske parti".

styrke og utbygge kapitalismen, ved gjenreisning av næringslivet, "konsentrasjon av produksjonen, en moderne arbeidsdeling, spesialisering, standardisering og systematisering og en forenklet administrasjon", kort sagt ved innførelsen av den tyske kapitalismes rasjonaliseringsmetoder og ved utlevering av landets produksjonsmuligheter til den engelske og amerikanske imperialisme.

Det norske arbeiderparti begynte sin historiske løpebane med å proklamere "ophevelsen av kapitalherredømmet" som program. Det ender med å utforme et positivt program for kapitalismens stabilisering, gjennomført med gyldne løfter på det arbeidende folks bekostning. Det norske arbeiderpartis stiftelse var et signal til løsrivelse av arbeiderklassen fra borgerskapet og det borgerlige samfund. Det norske arbeiderpartis objektive rolle og funksjon idag, da hundretusener har forenet sig under dets merke, er å hindre arbeiderklassen i å løsrive sig fra borgerskapet og føre en revolusjonær kamp mot det borgerlige samfund.

For 40 år siden begynte de norske arbeidere politisk å konstituere sig som en egen klasse, med et eget parti til kamp mot borgerskapet. Det var intet klart, konsekvent marxistisk klasseparti, og som forholdene dengang lå an kunde det heller ikke være det. Det var et parti i Lassalleianismens ånd. Partiet vokste i tall og innflytelse, det rykket inn i de borgerlige institusjoner, det blev et parlamentarisk parti. Sterke internasjonale bølger førte Partiskuten til Komintern, men bare for en kort tid. Så kom tilbakeslaget, men de revolusjonære arbeidere gav ikke op. De skapte et parti i Lenins ånd, et parti uten borgerlige illusjoner, et kommunistisk parti.

Det kommunistiske parti er historisk fremgått av den gamle revolusjonære venstretretning innen Det norske arbeiderparti. N.K.P. er summen av de politiske og organisatoriske erfaringer som den norske arbeiderklasse har høstet gjennom sin klassekamp. De ideer som ble båret frem av ungdomsforbundet, fagopposisjonen, av den marxistiske venstrefløy innen norsk arbeiderbevegelse, utdypet og korrigert gjennom de internasjonale erfaringer etter verdenskrigen og den russiske revolusjon, levendegjøres idag gjennom Norges kommunistiske partis virksomhet innenfor norsk arbeiderbevegelse. Allerede idag, efter få års kommunistisk partiutvikling i vårt land, står det klart for en stadig voksende del av de klassebevisste norske arbeidere, for en stadig voksende del

av landets småbrukere og fiskere at Norges kommunistiske parti er det virkelige proletariske klassekampparti, er det parti arbeiderklassen kan stole på i den bitre uforsonlige kamp mot kapitalismen og den borgerlige reaksjon på alle områder. I kampen mot imperialismen og krigsfaren, i forsvaret for Sovjet-Russland, i forsvaret for fagorganisasjonen, i forsvaret for den arbeidende befolknings livsinteresser, i kampen mot den kapitalistiske stabilisering, i kampen for sosialismens virkeliggjørelse gjennom proletariatets diktatur. Allerede idag står det klart for en stadig voksende del av den norske arbeiderklasse at det er det kommunistiske parti og Den kommunistiske internasjonale borgerskapet frykter. Allerede idag forstår store deler av den norske arbeiderklasse at det kommunistiske parti er Det norske arbeiderpartis historiske arvtager som vil fullføre den historiske misjon som det gamle parti har sviktet.

Fra Lassalle til Lenin - det er den norske arbeiderbevegelses vei. Det var utviklingens vei hittil, gjennom de skiftende faser, gjennom brustne illusjoner, gjennom bitter kamp, gjennom mange nederlag. Det var veien hittil. Det er fremtidens vei.

Marx og Lenin, som engang var ukjente navn for den norske arbeiderbevegelse, vil bli de åndelige førere, deres teori vil bli det fundament som fremtidens norske arbeiderbevegelse bygger på.

For vel 40 år siden - da D.N.A. blev stiftet - var arbeidernes løsrivelse fra venstrepartiet, fra det liberale parti, den historiske oppgave. Idag er det oppgaven å løsrive arbeidermassene fra det sosialdemokratiske arbeiderparti, borgerskapets tredje parti, og forene dem i det virkelige revolusjonære klasseparti, det kommunistiske parti.

SPØRSMÅL TIL DISKUSJON:

1. Hva går kapitalistisk stabiliseringspolitikk ut på?
2. Sammenlikn DNA's rolle i mellomkrigstida med i dag.

„Vi lever i et gjensidig avhengighetsforhold til kapitalismen”

Det følgende er utsnitt av en samtale som fant sted i Wien i mai mellom SPD-formannen Willy Brandt, den østerrikske forbundskansleren Bruno Kreisky og den svenske statsministeren Oluf Palme. Vi gjengir utdragene fordi de klart viser at tre av de fremste sosialdemokratene i Europa deler kommunistenes syn på sosialdemokratiet som forsvarer av kapitalismen. Teksten er oversatt fra tysk etter der Spiegel nr.39 d.å.

BRANDT: Bruno har i sitt siste brev gitt uttrykk for frykt for at et verdensomspennende økonomisk sammenbrudd ikke lenger med sikkerhet kan utelukkes. Spørsmålene er: Hvordan bedømmer vi som sosialdemokrater de for tiden framtrådte strukturendringer? Hvilke slutninger kan vi trekke av dem? Og hva sier vi til tesen om kapitalismens internasjonale krise?

PALME: Det er sikkert at det kapitalistiske systemet for tiden er inne i en krise, det blir satt spørsmålsteget ved en mengde grunnverdier i det kapitalistiske samfunnet. Mange forkaster kapitalismen fullstendig, såvel ideologisk som moralsk. Mange blir urolige, men er ennå bare engstelige. Faren består i at denne angsten kan føre til en fascistoid utvikling.

Til en viss grad lever vi sosialist-

er i et gjensidig avhengighetsforhold til kapitalismen. Arbeiderbevegelsen er oppstått som svar på kapitalismen. Men i bestemte spørsmål har man villet det samme som kapitalismen: industriell utbygging, fordi industrialisering gir arbeid, effektive produksjonsformer, fordi det gir velstand. Man har altså ønsket industrisamfunnets infrastruktur. Den pågående krisen i kapitalismen er samtidig industrisamfunnets krise. Og det er vår oppgave å redde industrisamfunnet.

KREISKY: Det sa man jo allerede i tredveårene.

PALME: I dag må vi ikke nøye oss med å forsvare industrisamfunnet, vi må også videreutvikle og befeste det. Også dersom man avskaffet kapitalismen ville industrisamfunnet bestå, da med endrede eiendomsforhold. Slik som industrisamfunnet

"GRO-SAKEN"

I forbindelse med et adferdsterapeutisk behandlingsopplegg overfor en psykisk utviklingshemmet jente, "lille Gro", på Klæbu pleiehjem - ble fire pleiere tiltalt for legemsfornærmelse. Psykologistudenten Willy Thore Mørch fra Oslo, hadde utformet behandlingsopplegget og veiledet pleierne. Han ble tiltalt for å ha medvirket til at de fire pleierne handlet som de gjorde. Pleierne hadde forstått Mørch dithen at de skulle bruke korporlig avstraffelse av jenta i spesielle situasjoner - og at de hadde dispensasjon fra gjeldende lover som forbyr denslags.

Alle ble funnet skyldige. Men, retten fant gjentakelse av slike handlinger lite sannsynlig. Hensynet til den alminnelige lovlydighet, gjorde det unødvendig å utmåle noen form for straff. De tiltalte ble istedet tillagt to års prøvetid.

Var det egentlig tilfældigheter at pleierne handlet som de gjorde, eller var de ofre for en situasjon der de ikke hadde annet valg? For å gi en klarere forståelse av det som skjedde, er det viktig å plassere omsorgen for psykisk utviklingshemmede i en samfunnsmessig ramme.

Et kapitalistisk samfunn som Norge, er ikke basert på at man skal yte etter evne og motta etter behov - men, for å si det enkelt, at den enkelte arbeider produserer langt mer enn hva som skal til for å reproducere han/henne. Overskuddet, dvs. profitten, blir tatt

Forts. neste side

har bestått i de kommunistiske statene Den gamle parolen om "avskaffing av kapitalismen" er i dag i og for seg ikke særlig interessant ... Vi lever i en svakhetsperiode for kapitalismen. I verste fall kan dette føre til forfall av industrisamfunnet. Men siden vi er avhengig av det, må vi videreutvikle industrisamfunnet.

BRANDT: I dag kan det stilles mange spørsmål om kapitalismens karakter. Er kapitalismen lik den som i sin tid ble beskrevet? Jeg betviler det, men ihvertfall er det et viktig spørsmål. I alle fall har vi sosialdemokrater et annerledes syn enn sosialistene i det forrige århundret. I dag, så tror ihvertfall jeg, er våre partier av den mening at eiendomsstittelen ikke lenger spiller den sentrale rolle som våre såkalte klassikere tilskrev den, dette er ikke noe nytt i dagens situasjon, men har utviklet seg de siste tiår.

Våre partier har i tiden fram til nå gått inn for at markedskreftene skulle kunne få utvikle seg fritt der det har vært fornuftig å la dem utvikle seg til fordel for menneskene som står i forbindelse med produksjonen. Vi vil at offentligheten skal planlegge for helheten/samfunnet (die Gesamtheit) der hvor det måtte være ønskelig. Eller slik det blir sagt i vårt prinsippprogram: Konkurransen så langt som mulig, planlegging så langt som nødvendig. Dette var tidligere lettere å si enn nå, da vi må praktisere det...

hånd om av andre enn arbeideren selv - de som eier produksjonsmidlene og styrer produksjonen. Målet er å forøke kapitalen, dvs. investere der hvor kapitalen er istand til å forøke seg. For å etterkomme profittjaget, kreves en svært effektiv og for en stor del kvalifisert, arbeidskraft.

Selv om psykisk utviklingshemmede kan produsere mye nyttig, lever de ikke opp til det som kreves av arbeidskrafta m.h.t. effektivitet og kvalifikasjoner, og havner derfor utenfor den samfunnsmessige produksjon. Omsorgen for psykisk utviklingshemmede fungerer derfor (til tross for et og annet unntak) som oppbevaring av såkalte uproduktive. Det er ingen som "tjener" på omsorgen. Den er kun en utgift på statsbudsjettet som verken bidrar til å kvalifisere arbeidskraft (skoleverket) eller reprodusere arbeidskraft (slik en stor del av helse- og sosialapparatet fungerer.)

Ser man nærmere på forholdene innen omsorgen for psykisk utviklingshemmede, går det tydelig fram at det satses på "billig drift". Man finner store avdelinger med mange klienter, få aktiviserings- og opplæringsmuligheter og lite personale i forhold til antall klienter - og ikke minst - type klientell (hjelp-trengende i sterk grad etc.) Riktignok finnes det forskjell på institusjoner og på avdelinger innenfor institusjonene. Noen steder er det bedre, andre steder dårligere - men hovedinntrykket er deprimerende. Jo "sykere" klientene er, desto verre forhold lever de under. Dersom en klient på en stor avdeling med lite personale har adferdsproblemer av alvorlig art, er "legitime" voldsmidler som remmer og isolater "eneste" løsningen. Under slike forhold fungerer psykisk utviklingshemmede langt dårligere enn hva de har muligheter til. De blir faktisk dårligere av å være i statens institusjoner.

I og med at det ansettes for lite personale, har mange av de ansatte harde arbeidsforhold. De som må ta til takke med slike jobber er ofte ufaglærte. Folk med utdanning innen feltet søker seg ofte til andre steder innenfor helse- og sosialvesenet, hvor arbeidsforholdene nok kan være harde, men ikke så slitende som på de tunge avdelingene innenfor omsorgen for psykisk utviklingshemmede. Og om ufaglærte pleiere klager over forholdene, får det sjelden konsekvenser. Forandring til det bedre koster penger, og bevilgningene er knappe. Dessuten vurderes ufaglærte som inkompetente og av den grunn blir de sjelden hørt.

Under slike forhold utspilte "Gro-saken" seg. Da det adferdsterapeutiske behandlingsopplegget startet, bodde hun i en alder av 11 år på en tung pleieavdeling med mange klienter og lite personale. Fordi hun hadde store, destruktive adferdsproblemer, var hun spent fast til senga med en fotreim mesteparten av dagen.

Pleierne som skulle "behandle" henne, hadde ingen adekvat utdanning og ingen erfaring med en så vanskelig klient. Disse ble trent opp i adferdsterapeutiske teknikker. Rasjonalen bak opplegget var at "Gro" skulle "lære" sosialt akseptabel adferd ved at hun ble belønnet med penger, potetgull, kontakt etc. når hun oppførte seg bra. Hun skulle straffes i form av isolasjon, mangel på oppmerksomhet etc. når hun viste negativ adferd. I prekære situasjoner forsto pleierne Mørch dithen at de skulle bruke korporlig avstraffelse som et ledd i opplegget - og at de hadde dispensasjon

til å gjøre det. Straffen måtte utføres momentant, så "Gro" lærte konsekvensen av negativ adferd.

I en artikkel Mørch skrev sammen med Arne Brekstad i "Nordisk psykologi" nr.5-73, tas behandlingsopplegget opp til vurdering. De beskriver "Gro" som sky og lite tilnærmelig. Hun krøp under senga eller snudde seg mot veggen når personer hun kjente dårlig kom inn på rommet hennes. Hun kunne slå, spyte, sparke og klore. Hun ødela folks briller, ødela klær, leker og inventar.

I følge adferdsterapeutisk teori, er slike handlinger lært ved at de på en eller annen måte er blitt belønnet. Men, denne type adferd viser klart at "Gro" var redd andre mennesker, hun var fundamentalt engstelig og viste dårlig kontroll over følelser. Erfaring viser at angst får mennesker til å handle irrasjonelt. Irrasjonelle handlinger kjennetegnes nettopp ved at de ikke styres av handlingenes konsekvenser. I Mørch's og Brekstads artikkel er det lite som tyder på at slike problemstillinger betraktes som viktige. Man er kun interessert i målbare handlinger - ikke hvordan "Gro" ellers måtte ha det. Når "Gro" var redd andre mennesker, hva betydde det for henne å bo på en avdeling hvor hun daglig møtte et stort antall personer, og hvor personalet ikke har tid eller krefter til å vise omsorg? Ut over "straff og belønning", hva ble gjort for å skape et trygt og mindre provoserende miljø rundt "Gro"? Det ville kanskje bety en liten avdeling, godt bemannet med personale som fikk grundig veiledning. Et slikt utgangspunkt kunne hjulpet "Gro" til å klare seg bedre i forhold til andre mennesker. Men, slikt koster penger, og omsorgen for psykisk utviklingshemmede er ikke bemidlet til denslags kostbare behandlingsopplegg som sikter utover oppbevaringsfunksjonen.

I sin artikkel briljerer Brekstad og Mørch med en "flott" kurve over "Gro's" adferd i et avgrenset tidsrom. Kurven demonstrerer at "Gro's" oppførsel stadig blir bedre fordi hun belønnes og straffes på riktig måte. Men, det kom dårligere perioder etter dette - noe som ikke er tatt med i artikkelen.

Det er dessuten et åpent spørsmål om fravær av aggressiv adferd i seg selv er tegn på bedring. En mer nærliggende forklaring er at hun er kuert til å kapitulere. "Gro's" tilstand kan karakteriseres som en "mangelsykdom". Hun har ikke fått den trygghet, varme og stabilitet som barn trenger. Hennes aggresjon virker som et desperat uttrykk for og en inadekvat protest mot disse mangler. Mørch's fortjeneste er at han for en periode effektivt har hindret "Gro" i å gi sine følelser "luft". Med valdelige midler tvinges "Gro" til å brenne inne med en vulkan. Dette er i seg selv ikke argument godt nok mot adferdsterapi som en blant mange teknikker, men et tegn på at inkompetente behandlere kan gjøre like mye skade som gagn.

Noe som heller ikke er tatt opp i artikkelen er den tøffe jobben disse enepleierne hadde. De skulle f.eks. la seg klore uten å reagere, til "Gro" ble lei kloringa. ("Reaksjon" ville kanskje her bli tolket som belønning?) Det å la seg klore er langt fra behagelig - og rammes vel kanskje av arbeidervernloven?

"Gro" var svært vanskelig, og pleierne kom stadig opp i problemer. Under rettssaken kom det fram at pleierne hadde få eller ingen på Klæbu pleiehjem til å hjelpe seg når problemene tårnet

seg opp. De måtte gjøre jobben, eller finne seg annet arbeid. Mørch ble betraktet som fagmann på området. Men, han bodde i Oslo og kom til Klæbu en gang i måneden for å "veilede". Resten måtte pleierne klare selv, for Klæbus egne fagfolk - i den grad de eksisterte - fraskrev seg ansvaret og visste lite om hva som skjedde. Da pleierne hadde liten erfaring og manglende skoleing, var det kanskje ikke lett for dem å finne andre måter å løse problemene på enn de Mørch foreslo.

Dersom pleierne hadde funnet fram til andre løsninger er det et spørsmål om de hadde kunnet realisere disse - særlig hvis det hadde betydd et dyrere behandlingsopplegg. Dessuten ville de vel bli betraktet som inkompetente til å kunne uttale seg - og ikke lagt vekt på.

Toppen av det hele var den belastning de måtte føle ved å være ansvarlige for "Gro's" framtid. Mislyktes de var sjansene store for at hun ville havne der hun kom fra - i remmer på en stor pleieavdeling.

Hva annet er det å sette uerfarne pleiere i en så vanskelig situasjon enn grovt misbruk! Pleierne ble plassert i en situasjon som måtte gå galt - og så erklæres de atpå til "skyldige" når saken havner i retten!

Da "Gro-saken" ble kjent, ble det som nevnt reist tiltale overfor pleierne og Mørch. I den anledning ble det dannet en støttekomité for de tiltalte. Støttekomitéens ledelse består vesentlig av AKP- og NKS-ere med sympatisører. Komitéen hevder at forholdene i omsorgen er dårlige pga. knappe bevilgninger. Dette resulterer i store avdelinger og lite personale. Fordi forholdene er dårlige, blir det utøvd vold overfor klientene. Den eneste omtale behandlingsopplegget har fått, er at det ble begått "enkelte feil". (Mellom linjene skimter man tanken om at "hovedsida var bra")

Alle de tiltalte må fritas for tiltale og staten bør saksøkes pga. manglende bevilgninger.

At forholdene innen omsorgen for psykisk utviklingshemmede er dårlige, bl.a. pga. knappe bevilgninger er noe enhver kan si seg enige i. Det er for såvidt prisverdig at AKP og NKS gjennom sin støttekomité retter lyset mot statens dårlige behandling av åndssvake omsorgen. Problemet er bare det at "Gro-saken" slett ikke er typisk for statens behandling av psykisk utviklingshemmede. Under Mørch fikk "Gro" enepleiere og ble flyttet til en mindre avdeling. (Hvorvidt avdelingen var av en slik art at forholdene lå til rette for at "Gro" skulle bli trygg, er ikke kjent.) Hun var i en periode Klæbus kanskje dyreste klient. "Gro" er faktisk et unntak fra regelen om statlig underbudsjettering. Slike små logiske kortslutninger bekymrer ikke AKP og NKS. "Hovedsida" var "Godt stoff" som kunne utnyttes i rekrutteringsøyemed. Det er ikke statens skyld at Mørch bedrev dårlig adferdsterapi.

Et slikt ansvar kan støttekomitéen ikke pålegge staten, fordi Mørch er støttekomitéens klient - han ønskes fritatt for tiltale. Men støttekomitéen anklager ikke staten for å ha ansatt Mørch. Staten er kun ansvarlig pga. manglende bevilgninger til omsorgen.

Grunnen til at støttekomitéen ikke ønsker å vurdere adferdsterapi i relasjon til "Gro"-saka og mener at det "ikke har noe med saken å gjøre" (bortsett fra "enkelte feil") - er vel nettopp at

Forts. neste side

det i AKP- og NKS-kretser eksisterer varme tilhengere av adferdsterapeutiske prinsipper - vel og merke hvis prinsippene er satt inn i en "dialektisk-materiellistisk" sammenheng. Hva som menes med dette er uklart - og man blir ikke særlig klokere av å lese om temaet i Monica Johanssons artikkel "Er adferdsterapi ML-terapi" i NKS-organet "Hva må gjøres" - nr.1-75.

Etter at rettssaken er avsluttet, har det dukket opp nye erklæringer fra støttekomiteén. Man framhever det umoralske i at ansvarlige ikke ble tiltalt og dømt, det påpekes igjen at det ble begått "enkelte feil" og samtidig oppfordres pleiere til å nekte å utføre tvilsomme ordre. Dette kan vi si oss enige i - men det ville være interessant om støttekomiteén ville presisere hvilke ordre de fire tiltalte pleierne ikke skulle utføre. (Det er vel etter all sannsynlighet "Gro-saken" som har fått støttekomiteén på slike tanker?)

Noe som ville være enda mer interessant å høre fra komiteén er om Mørch, som ifølge komiteén også burde fritas tiltale, var den som ga pleierne ulovlige ordre?

Det som kjennetegner støttekomiteén er at den uttaler seg i generelle fraser uten å ta standpunkt til hva saken dreier seg om. Den lar det bli opp til aviser som Dagbladet og VG å ta seg av den "konkrete" side av saken i form av sjokkerende fakta som ikke settes i sammenheng. Støttekomiteén er således ikke istand til å skape forståelse og solidarisk støtte til de som trenger det, pleierne. Den prøver derimot å få istand en allianse mellom pleierne og den mann som med Klæbus velsignelse har misbrukt dem, nemlig Mørch!

Vel, hele behandlingsopplegget endte opp i en rettssak - og hvilken rettssak! Pleierne ble forsøkt stemplet som eneansvarlige for overgrepene. Mange forsto at pleierne hadde hatt det vanskelig - Mørch inkludert. (Men hvis Mørch som var veileder (!) og andre impliserte hadde skjont dette tidligere, var det kanskje ikke blitt noen rettssak.)

Pleierne mente at Mørch hadde bedt dem bruke korporlig avstraffelse i kritiske situasjoner, og at han hadde dispensasjon. Pleierne hadde bedt om å få alt skriftlig, noe de skulle få - men som aldri ble noe av. Mørch kunne ikke huske at han hadde sagt ting som kunne få pleierne på slike tanker. I og med at ingenting forelå skriftlig, kunne slikt dårlig bevises.... - Og hva med såkalte ansvarlige? Hvem lot Mørch sette igang opplegget? Hvem lot Mørch bruke ufaglærte pleiere? Var det ingen som visste hvor vanskelig "Gro" var? Hva med myndighetene som ellers er nøye med hvor pengene går - lot de Klæbu ansette ekstra med folk til dette opplegget uten å vite hva det dreidde seg om? Trodde de "ansvarlige" fullt og fast på et behandlingsopplegg iverksatt av en ikke engang halvstudert student?

Dette har tydeligvis ikke noe med saken å gjøre sett ut fra det borgerlige rettsapparat.

Fire pleiere plasseres i en uholdbar situasjon og dømmes skyldige. Kun en av dem som bidro til å plassere pleierne i en slik situasjon, ble dømt, men ikke fradømt retten til å praktisere.

- Og så vil omsorgen for psykisk utviklingshemmede gå sin skeive gang, men det er ikke det borgerlige rettsapparats oppgave å avsløre - snarere tilsløre!

"Leser"

LO NAF STATEN PLANLEGGER

LÖNNSNEDSLAG FORAN NY HÖYKONJUNKTUR!

LO-byråkratiets nye taktikk for å drive gjennom samordning av lønnsoppgjørene begynner nå å tre fram. Den går ut på å bestemme seg for samordning fra gang til gang. Den nye snike-taktikken ble med stort hell anvendt foran høstens indeksoppgjør, som betydde et lønnsnedslag på minst 6% i forhold til prisstigningen siste år. Den anvendes nå på ny foran tariffoppgjøret til våren. Under hovedtittelen "Valgfrihet gir fagbevegelsen makt" uttalte f.eks. LO-nestformann Høidahl til Arbeiderbladet den 24. september: "Den kombinerte oppgjørsformen som ble valgt ved dette indeksoppgjøret, er ikke nødvendigvis et mønster for framtidige oppgjør." Men allerede i Arbeiderbladet den 7. oktober - i forbindelse med det nye statsbudsjettet - er flisa gitt en passende omdreining. Da uttaler den samme Høidahl: "Mye taler for et samordnet oppgjør." Retningen er ikke til å misforstå. Resultatet av LO-representantskapets drøfting av vårens tariffoppgjør den 10.-11. desember blir høyst sannsynlig på ny at de såkalte alvorlige overveielser også denne gangen tilsier "kombinert" eller samordnet oppgjør.

HENSIKTEN MED "KOMBINERT" OPPGJØR: Å UNNGÅ STREIK!

LO-byråkratiets slagplan foran vårens tariffoppgjør ble tydeligvis fin-slipt på et seminar for LOs topptillitsmenn på Geilo i midten av september. Ifølge Arbeiderbladets reportasje ble det "ikke tatt referat". Av følgende grunn: "Hensikten er at LO-tillitsmenn skal kunne tenke høyt om mer prinsipielle og langsiktige oppgaver for fagbevegelsen."

Med renere ord kan det ikke sies at når LO-pampene nå planlegger framtida for de fagorganiserte arbeiderne, tør de ikke en gang bli referert for dem de skulle representere!

En av de tilstedeværende på det hemmelighetsfulle pampe-seminaret, sekr. Arvid Nordlie i Jern og Metall, tok likevel sjansen på å si følgende høyt til Arbeiderbladets journalist om det "kombinerte" indeksoppgjøret: "Det var nødvendig med denne løsningen i høst. Alternativet ville vært streik. Deler av vår industri ville ikke tålt tillegg på rundt to kroner i timen."

Sekretær Nordlie sier med andre ord like ut at hensikten med den "kombinerte" oppgjørsformen var å beskytte kapitalistenes profitt mot arbeidernes streikevåpen. Og her tenker LO-pampene helt riktig. Et regulært indeksoppgjør ville betydd utløsning av krav og initiativ nedenfra som kunne ha endt i streikekamp. Det vil også et forbundsvist tariffoppgjør til våren kunne gjøre. Derfor går LO-byråkratiet inn for samordning.

KREV FORBUNDSVISE OPPGJØR, MEN STOL IKKE PÅ FORBUNDENE!

A unngå streik og sikre profitten er premisene for LO-pampenes holdning også til vårens tariffoppgjør. De spiller her sammen med finansminister Kleppe, som i forbindelse med det nye statsbudsjettet lover "nye skattelettelser til våren under forutsetning av at man finner fram til en kombinert løsning på inntektsoppgjøret".

Den "kombinerte" løsningen, som skal bli en permanent institusjon ved at LO-byråkratiet i "full valgfrihet" og etter "alvorlige overveielser" går inn for den fra gang til gang, er helt i samsvar med regjeringens alternativ til Skånland-utvalgets innstilling i den melding om inntektspolitikken som nå behandles av Stortinget og som har fått full oppslutning fra Høyre og "mellom"-partiene: Styrking av Kontaktutvalget (med representanter fra bl.a. stat, LO og NAF), og opprettelse av et nytt underutvalg under dette som skal forberede og finpusse "pakke"-løsningene.

Dette spillet må veltes! Og det kan veltes ved at de fagorganiserte arbeiderne avviser samordningsplanene, og krever forbundsvise oppgjør - uten noen form for samordning (LO-nestformann Høidahl har nemlig vært inne på en "kombinasjon" av forbundsvise og samordnede oppgjør!).

Men forbundsvise oppgjør er bare en første forutsetning for å kunne føre en effektiv kamp mot forsøket på å senke lønna. Forbundsvise oppgjør gir på den ene siden større muligheter for de enkelte grupper av arbeidere til å drøfte seg fram til, fremme og forhandle om sine krav enn "kombinerte" løsninger. På den andre siden viser erfaringene at heller ikke forbundene er å stole på. Vi kan f.eks. vise til forbundsledelsen i Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, som i fjor høst forsøkte å avskjære heismontørenes krav ved å koppe dem sammen med elektrikerne. Arbeiderne må være beredt til å kjempe uavhengig og på tvers av forbundene. Ikke nok med det. En må være beredt på å velge streikekomiteer uavhengig av fagforeningsapparatet, som er svinebundet av det borgerlige regel- og lovverket og ofte stiller seg på tvers av kampen, og på å kjempe seg tvers gjennom tvungen lønnsnemnd og hele det borgerlige rettsapparatet og fram til seier. Her må det dras full nytte av de dyrekjøpte erfaringer som arbeiderklassen tidligere har gjort både internasjonalt og i vårt eget land.

LÖNNSNEDSLAG FORAN HÖYKONJUNKTUREN?

Den "kombinerte" løsningen begrunnes i dag ikke minst med den økonomiske de-

Forts. neste side

presjonen, dvs. med at arbeiderne må gå med på å senke lønna for å redde kapitalen gjennom krisa. Hele DNA-regjeringens økonomiske politikk gjennom statsbudsjettet er for øvrig lagt opp til dette. Således kunne dir. Didriksen i Norges Industriforbund uttale at det var gledelig med et budsjett uten nye skatter og avgifter på industrien, og med "oppmyking" av eksisterende avgifter.

Men krise-argumentet holder ikke en gang lenger på sine egne premisser. Det er nå klart at i løpet av 1976 vil depresjonen bli avløst av et oppsving i de internasjonale konjunkturerne. Veksten i USAs industriproduksjon for 3. kvartal i år var 11%! I nasjonalbudsjettet for 1976 rekker DNA-regjeringen selv med et sterkt oppsving. Det er små lagre i de land som kjøper varer fra oss, mens norsk eksportindustri sitter klar med svære lagre til å sprøyte ut på markedet. Verdien av den samlede eksport ventes å øke med 21% i 1976. Norsk eksportindustri kommer til å vaske i fortjeneste!

I denne situasjonen planlegger LO-byråkratiet i samarbeid med staten og NAF et nytt lønnsnedslag gjennom samordning av vårens tariffoppgjør. Det er opp til arbeiderne selv om disse kyniske planene skal lykkes! Det er opp til arbeiderne selv om de vil stå sterkest mulig rustet - eller stå helt ribbet - når den kommende økonomiske oppgangen igjen om ikke alt for lenge bryter sammen i den dyptgående depresjonen som dagens internasjonale kapitalisme ubønnhørlig står overfor.

Vi i Kommunistisk Arbeiderforbund mener ikke et øyeblikk at arbeiderklassen skal gi avkall på lønnskrav i nedgangsperioder og bare sette fram krav under høykonjunkturer - vi mener at arbeiderklassen har helt andre samfunnsformer å kjempe for og forsvare enn det råtnende kapitalistiske utbyttersamfunnet. Men vi unnlater heller ikke dermed å peke på den taktisk gunstige situasjon for lønnskamp som høykonjunkturer innebærer for arbeiderklassen!

**STOL IKKE PÅ SV'S PARLAMENTARISKE OG FALSKE MOTSTAND MOT SAMORDNING!
STOL PÅ EGNE KREFTER!**

Tilsynelatende er SV mot samordning av lønnsoppgjørene. Men bare inntil en viss grense, og bare på premisser som i virkeligheten står arbeiderklassen fjernt og kapitalen nært.

For det første er SV mot den aktuelle samordning fordi den ikke skiller mellom "dårlig og sterkt økonomisk stilte" kapitalistiske bedrifter. Hvilket vil si at i det øyeblikket samordningen tok hensyn til denne forskjellen, var den akseptabel.

For det andre mener SV at kapitalistene for tida "har råd til" å betale høyere lønn enn det samordninga gir. Hvilket vil si at SV tar utgangspunkt i hva kapitalistene "har råd til", og ikke i arbeidernes klasseinteresser.

For det tredje mener SV at samordninga er uholdbar fordi den ikke gir den kapitalistiske staten "gjenvælsel" i form av tilbakebetaling under bedre konjunkturer og "innsyn/kontroll" med bedriftene. Hvilket bare vil styrke den statlige kapitalismen, og ikke bedre arbeiderklassens vilkår og posisjoner.

Det gir seg selv at på disse premisene har SV verken villet eller kunnet mobilisere arbeidermassene mot Kleppe-pakkene. Partiet har i stedet i Stortinget tilbudt DNA å inngå et kriseforlik om årets statsbudsjett på den be-

tingelse at Kleppes opplegg til samordning til våren blir frafalt. Det er denne rent parlamentarisk rettede, rent sosialdemokratiske opposisjon SV nå inviterer arbeiderklassen til å støtte opp og konsentrere seg om. Også i forhold til SV må arbeiderklassen derfor ta skjea i egne hender.

Dette gjelder om mulig enda mer for det Moskva-revisjonistiske rest-NKP som nå er i ferd med å bryte ut av SV. Nettopp i denne gruppa - som for tida finner det opportunt å vifte med proletariats diktatur, leninisme og klassekampparti på sine faner - finner vi folk som direkte støtter opp om Kleppe-pakkene - ja, som leverte oppskriften på slike pakker til Kleppe foran indeksovgjøret i 1973.

Dette er ikke isolerte feilgrep fra SV/NKPs side. Det er nødvendige konsekvenser av deres i bunn og grunn sosialdemokratiske teori og av deres klare basis i det midlere og lavere LO-byråkrati, som for evig og alltid er bundet til kapitalen og dens stat, og ikke viker av vegen for direkte sabotasje av arbeiderklassens kamp (jfr. f. eks. SV-eren Galgeruds opptreden i heismontørstreiken i fjor høst).

Det er nødvendig å se i øynene at arbeiderklassen står uten en sterk revolusjonær klassekampløse foran de avgjørende kamper mot kapitalen som nå tegner seg i horisonten. Arbeiderne må derfor selv reise kampen på grunnplanet, og gjennom kampen utkrystallisere en egen organisert fortropp av sine framskredne representanter i form av et nytt kommunistisk parti.

LES OGSÅ

GNISTEN

Organ for Kommunistisk Universitetslag

Fås ved henvendelse til:

Kommunistisk Universitetslag,

Postboks 3815

Ullevål Hageby

Oslo 8

KOMMUNISTISK ARBEIDERFORBUND

Sentral adr.: Postboks 2863,
Kampen, Oslo 5
Tlf.: (02) 38 04 69

Bergen: Bjørn Løvdahl,
Sigurds gt. 17,
5000 Bergen

Tønsberg: Tor Larsen
Fagerheimsgt. 14A
3100 Tønsberg

Porsgrunn: Harald Baun
Åby
Bamble

Drammen: Peter O. Pedersen,
Solberggt. 10 b,
3000 Drammen

Kristiansand: Ingeleiv Henden,
Skutevn. 6 e,
4620 Vågsbygd

Lillestrøm: Marie Nordby,
Bekkevn. 4,
2006 Løvenstad

KUL-kontakt/Trøndelag:
Knut Erik Aagaard,
Carl Schjetnans vei 10
7081 Sjetnhaugen

Vennesla: Ole Langeland,
4652 Øvrebø

KOMMUNISTISK UNIVERSITETSLAG (KUL):

Bergen: Postboks 29,
5014 Universitetet, Bergen

Oslo: Postboks 3815
Ullevål Hageby
Oslo 8

Tromsø: c/o Svein Smelvær,
Inst. for samfunns-
vitskap, Universitetet,
9000 Tromsø

MARXIST-LENINISTISKE UNGDOMSGRUPPER (MLU):

Postboks 41, 1345 Østerås

Forts. fra side 17

oss kjempe sig igjennom.

Skal de lemlestes?

Ja.

Skal de blindes?

Ja.

Skal de dø?

Ja.

Heller enn å miste viljen til å bli frie mennesker.

GABRIELLE

Tror De at slekten e etter oss MÅ drepe, MÅ dø for å skape rettferdighet?

DELESCLUZE

Kampen kommer.

Det er en lovmessighet som er sterkere enn oss.

GABRIELLE

Så får vi gjøre mennesket sterkere enn lovmessigheten.

Hvad kan ikke ånd gjøre? Den kan få de undertrykte til å tro og undertrykkerne til å tvile.

(En svak besettende trommemusikk begynner i det fjerne, hvor Versailles-troppene holder til.)

DELESCLUZE

Synes De det i dag er noen grunn til å tro på en forsoning fra menneskesinn til menneskesinn.

GABRIELLE

Men det er det UFORSONLIGE jeg tror på. Hver som tenker og arbeider etter oss, - skal vite at det er bare ett vern mot redselen, mennesketankens uforsonlighet mot uretten.

PIERRE

Ja. Det skulle jeg gjerne være med på.

MAURICE brennende opptatt

En sånn edderkopp er jaggu det klokkeste...

Dette er noe til spinneri det!

ROSE

Og så pent som det skinner i solen.

LUCIEN til Pauline

Nå har de begynt å røre på seg. Vet du hvad jeg er glad for. At vi ikke har noen patroner igjen allikevel. Hadde vi skutt, hadde de kanskje stormet og tatt oss på bajonettene. Nå er det bare å stå stille.

Er du ikke glad for det?

PAULINE

Jo.

DELESCLUZE

Nå kommer de.

(Den taktfaste mørke musikken kommer nærmere. Dypt under høres motivet fra Beethovens niende.)

ROSE

Nå vil de drepe oss.

(Guy vil rive edderkoppen ned. Maurice stanser ham.)

MAURICE

La være!

GUY

Nå dreper de oss. Nå river vi spin-

Forts. side 18

HSUEH KUNG:

HVORFOR MARX STUDERTE POLITISK ØKONOMI

I Kina har det nå i lengre tid pågått en sterk kampanje for forståelsen av proletariatet som den eneste revolusjonære klassen og for å befeste og styrke proletariatets diktatur. Kampanjen må bl. a. ses i lys av visse "venstre"-ekstremistiske tendenser under kulturrevolusjonen, tendenser som i realiteten var av høyrekarakter, fordi de satte personutskjelling, moralisering og teorifiendtlig sitatdyrking i stedet for klassekamp en mellom borgerskap og proletariat og dens vitenskapelige grunnlag, den marxist-leninistiske teorien i dens fulle bredde. Ved siden av å understreke proletariatets revolusjonære rolle retter kampanjen seg mot det objektive grunnlaget for revisjonismen - enten den opptrer i høyre- eller "venstre"-drakt - nemlig småproduksjonen og øvrige kapitalistiske rester i økonomien.

På denne bakgrunn er det ikke til å undres over at de småborgerlige sosialistene i AKP, som for tida har pendlet fra en høyreopportunistisk til en "venstre"-ekstremistisk fase, heller ikke i en slik fase har funnet det opportunt å informere sine tilhørere om denne kampanjen.

den røde Arbeideren bringer nedenfor en artikkel fra Peking Review nr. 36/75, som sier adskillig om karakteren av dagens kampanje i Kina. Den forteller ikke bare om hvorfor Marx studerte politisk økonomi, men ikke minst om hvorfor den kinesiske, såvel som den norske og alle lands arbeiderklasse må studere politisk økonomi for å føre kampen mot kapitalismen og for kommunismen fram til seier.

Redaksjonen.

I forordet til "Et bidrag til kritikk av den politiske økonomi" kommer Marx inn på grunnene til at han kom til å gå inn for å studere politisk økonomi.

Selv om han egentlig studerte rettsvitenskap ved universitetet, var det mest historie og filosofi Marx var opptatt av. Som redaktør av "Rheinische Zeitung" i 1842-43 ble han for første gang stilt overfor problemet å skulle delta i diskusjonen om de forskjellige samfunnssklasses såkalte materielle interesser. Dette gav ham hans første anledning til å beskjeftige seg med økonomiske spørsmål. Seine-re førte hans kritiske gjennomgåelse av Hegels rettsfilosofi ham til den viktige slutning at verken rettslige eller statlige forhold kunne oppfattes ut fra dem selv eller ut fra den såkalte utvikling av menneskesinnet, men at de helst hadde sine røtter i de materielle livsforhold som Hegel i en sum kalte "borgersamfunnet", dvs. i virkeligheten den kapitalistiske produksjonsmåten. Ettersom denne produksjonsmåten anatomi er en oppgave for vitenskapen om politisk økonomi, begynte Marx sine studier i dette faget.

Det som tvang Marx til å begynne å studere politisk økonomi, var fundamentalt sett klassekampen mellom proletariatet og borgerskapet. Fra 1830 og framover hadde borgerskapet i Storbritannia og Frankrike sikret den politiske makten de hadde overtatt, og klassekampen mellom proletariat og

borgerskap utviklet seg og antok en stadig mer åpen og akutt form. I Frankrike hadde de såkalte Kanuttene (silkearbeiderne i Lyon) gjort opprør, først i 1831 og så igjen i 1834. Det britiske proletariat hadde kastet seg ut i den landsomfattende store Chartistbevegelsen for å sikre seg politiske rettigheter, i 1830-40-åra. Og tekstilarbeiderne i Schlesien hadde gjort væpnet opprør i juni 1844. Skjønt de alle hadde vært forgjeves, markerte disse kampene den internasjonale arbeiderbevegelsens utvikling fram mot en selvstendig politisk kamp.

Det som imidlertid dominerte arbeiderbevegelsen på den tid, var forskjellige borgerlige, småborgerlige og utopiske tankeretninger. De utopiske sosialister kritiserte også det kapitalistiske samfunnet og ville avskaffe det. De forsøkte å overbevise de rike om at utbytting var umoralsk og drømte om et bedre samfunnssystem. Men utopisk sosialisme "kunne ikke forklare kjernen i lønsslaveriet under kapitalismen og heller ikke oppdage lovene for kapitalismens utvikling eller peke på den sosiale kraft som var i stand til å skape et nytt samfunn" (Lenin: Marxismens tre kilder og bestanddeler), den kunne bare hengi seg til dagdrømmer. Proletariatets revolusjonære bevegelse, som nå utviklet seg i dybden, trengte i høy grad å bli ledet av en vitenskapelig revolusjonær teori, og forlangte en slutt på den innflytelse som borgerlig tenkning og utopisk so-

Forts. neste side 11

sialisme hadde over arbeiderbevegelsen. Det var nettopp for å legge det teoretiske grunnlaget for proletariats revolusjon at Marx studerte politisk økonomi.

Gjennom en lang periode på flere tiår deltok Marx personlig i den praktiske klassekampen på hans tid. Han nyttet materialistisk dialektikk til å oppsummere erfaringene fra proletariats revolusjonære kamp, og gjennomførte en mengde teoretiske studier. På grunnlag av de bemerkelsesverdige resultater som hans forgjengere hadde oppnådd, og en inngående analyse av den kapitalistiske produksjonsmåten, skrev han Kapitalen, og fullførte på den måten kritikken av den borgerlige politiske økonomi og grunnla den marxistiske.

I Kapitalen, et praktfullt og voluminøst verk, "foretok Marx et grundig studium av det kapitalistiske samfunns økonomiske struktur ut fra kapitalismens enkleste element, varen" (Mao Tse-tung: Korrigert partiets arbeidsstil). Ut fra en analyse av varen redegjorde Marx for og påviste motsetningene mellom bruksverdi og verdi, mellom konkret og abstrakt arbeid, og mellom individuelt og samfunnsmessig arbeid, og dette førte til den oppdagelse at disse motsetningene utgjør det elementære innhold i alle konflikter og antagonismer i det kapitalistiske samfunn.

På grunnlag av arbeidsverditheorien analyserte Marx grundig opprinnelsen til merverdi, avslørte hemmeligheten ved kapitalistenes utbytting av arbeiderklassen, og blottla de dype økonomiske røtter for klassekampen mellom borgerskapet og proletariatet. Ved hjelp av vitenskapelig analyse av opphopingen av kapital avslørte Marx den grunnleggende motsigelse i det kapitalistiske samfunn, den mellom samfunnsmessig produksjon og en kapitalistisk form for tilegning av produksjonens frukter, pekte på proletariats store historiske misjon, og nådde fram til den revolusjonære konklusjon at sosialismen uvegerlig vil avløse kapitalismen og proletariats diktatur uvegerlig vil erstatte borgerskapets diktatur.

Med teorien om merverdi som sin hjørnestein er marxismens politiske økonomi i alt vesentlig basert på den materialistiske historieoppfatning, og frambringelsen av den første beviste i sin tur den siste vitenskapelig. Engels påpekte i Anti-Dühring: "Disse to store oppdagelsene, den materialistiske historieoppfatning og avsløringa av hemmeligheten ved den kapitalistiske produksjonen ved hjelp av merverdi, skylder vi Marx. Gjennom disse oppdagelsene ble sosialismen til vitenskap."

Marxismens politiske økonomi er en vitenskap for proletariats revolusjon og en viktig bestanddel av marxismen. Lenin påpekte: "Den dypeste, mest omfattende og detaljerte bekreftelse og anvendelse av Marx' teori, er hans

økonomiske lære." (Karl Marx)

De vitenskapelige konklusjoner i Marx' politiske økonomi har væpnet proletariatet ideologisk og teoretisk, og i mange forskjellige land ledet det til å kjempe for å styrte kapitalismen og virkeliggjøre kommunismen.

En vitenskap om politisk økonomi som omhandler produksjonsforhold, har en utpreget klasse- og partipolitisk karakter. I et classesamfunn er produksjonsforholdene ikke annet enn forholdet mellom klassene, og studiet av de førstnevnte er nødt til å omfatte de forskjellige klassers fundamentale vitale interesser. I forordet til den første tyske utgaven av Kapitalen erklærte Marx: "På den politiske økonomiens område møtes en fri vitenskapelig forskning ikke bare med de samme fiender som på alle andre områder. Fordi det materialet den behandler, har en helt spesiell natur, mobiliserer den mot seg på slagmarken de voldsomste, laveste og mest ondskapsfulle lidenskaper som det menneskelige bryst kan romme, privatinteressenes furier."

Mens han studerte politisk økonomi og skrev Kapitalen, støttet Marx på den ene hindring etter den andre såvel som de utroligste vansker ellers. Han måtte ikke bare kjempe mot politisk forfølgelse fra reaksjonære regjeringer i ymse europeiske land, han måtte også tilbakevise de villeste og mest barbariske personlige angrep fra borgerlig lærde. Han måtte også til stadighet slåss mot en fattigdom forårsaket av det kapitalistiske system. Ja, han levde i en slik nød at flere av hans barn døde av sjukdom som små. Da Marx skulle sende inn sitt manuskript "Et bidrag til kritikk av den politiske økonomi" til trykking, hadde han ikke engang råd til å kjøpe frimerker. Det kunne se ut som om fattigdommen

hadde drevet Marx og hans familie inn i en blindgate. Men Marx lot seg ikke slå ned av disse vanskene. Han fortsatte med uforliknelig revolusjonær viljestyrke og besluttomhet, og tok aktivt del i revolusjonær praksis hele sitt liv og kjempet heroisk for å skape en revolusjonær teori for proletariatet. Den 14. mars 1883, da Marx utåndet i sin lenestol, lå manuskriptet til tredje bind av Kapitalen som han hadde revidert, spredt ut over hans skrivebord.

For å kunne knuse det reaksjonære kapitalistiske regimet er det nødvendig å studere politisk økonomi med grundighet. I dag er det fremdeles nødvendig å studere den godt for å styrke proletariats diktatur i Kina. I sin viktige veiledning i spørsmålet om proletariats diktatur, der Mao har anvendt den marxistiske verdensoppfatning og metode i en analyse av det sosialistiske samfunn, framla han en mengde viktige teoretiske og praktiske spørsmål som trengte en løsning i sosialismens historiske periode, og framsatte den viktige oppgaven for de militante å bekjempe og hindre revisjonismen og utdype revolusjonen. Eiendomssystemet, fordeling i forhold til arbeidet, systemet med varer og varebytte ved hjelp av pen ger som er nevnt i hans viktige rettleiding i teoretiske spørsmål, er alt sammen grunnleggende teoretiske spørsmål i marxistisk politisk økonomi. Vi kan derfor bare nå fram til en bedre forståelse av disse grunnprinsippene, og få et klart bilde av loven for klassekamp i et sosialistisk samfunn ved omhyggelig å studere marxismens politiske økonomi og ved å trenge inn i selve hjertet av den praktiske kampen for å gjennomføre undersøkelser og studier, så vi kan hjelpe til å konsolidere proletariats diktatur.

"KULTUR!"

Radioen meldte den 2. oktober at det ikke kom på tale å utelukke Spania fra FNs kulturarbeide.

Dette får oss til å tenke på de linjene Stig Dagermann skrev den 29. 1. 51 i anledning innbydelsen til Spania om å delta på UNESCOs kulturkonferanse:

Det är inte så lätt för kulturen i dessa kanornenas dar.
Dante är död och herr Rembrandt.
Sån tur att Franco är kvar

Rätt mycket har Franco studerat
(och ännu mer hans sencur)
och den som mördade Lorca
vet alt om litteratur.

Ja, ingen får glömmas i kampen
att hjälpa kulturen på ben
Så välkommen F. i Unesco
- men lämna ert rep i entrén.

Den røde Arbeideren bringer her den andre av to artikler om den kapitalistiske verdenskrise og dens politiske konsekvenser for arbeiderklassen. Mens vi i den første artikkelen behandlet årsakene til kapitalistiske kriser og det særegne ved dagens krise, tar vi i denne artikkelen opp krisens virkninger i Norge og Arbeiderpartiets krisepolitikk. Vi behandler også kort sammenhengen mellom dagens krise og den skattestreik som for en tid siden pågikk blant en gruppe bønder her i landet. Til slutt i artikkelen stiller vi opp noen av de oppgaver som i dag er sentrale for arbeiderklassens kamp for frigjøring fra kapitalismen.

DEN KAPITALISTISKE VERDENSKRISEN OG ARBEIDERKLASSENS POLITISKE LINJE II

DEN KAPITALISTISKE VERDENSKRISEN OG ARBEIDERKLASSENS POLITISKE LINJE.

II. Krisens virkninger i Norge og sosialdemokratiets borgerlige politikk.

KRISENS VIRKNINGER I NORGE.

Vi nevnte i forrige artikkel at tidligere kriser i etterkrigstiden har vært kjennetegnet av at de har begrenset seg til få land av gangen. For Norges vedkommende har dette som regel betydd at krisen rakk oss først når det allerede var tegn til oppgang i andre land, og derfor har disse krisene hatt forholdsvis små virkninger. Dette trekk ved de internasjonale krisene har hatt gyldighet uavhengig av den økonomiske politikk som har vært ført i Norge til de ulike tider, og har mer sammenheng med tregheten i den internasjonale økonomi, Norges beskjedne andel av den internasjonale handel og den norske næringsstrukturen, enn med den aktuelle økonomiske politikk. Den norske økonomien har således i stor grad unngått de kraftige tilbakeslag som andre kapitalistiske land har vært utsatt for i etterkrigstiden.

Det er heller ingen grunn til å undervurdere det faktum at virkningene av dagens krise hittil har vært betydelig mindre i Norge enn i de fleste andre land. Men dette skyldes i hovedsak de samme faktorer som har gjort at vi har sluppet så lett fra de tidligere kriser, ved siden av at den norske oljen har sørget for å holde produksjonen oppe på et nivå som ville vært umulig uten oljefirmaene i Nordsjøen. Det er således først nå i den siste tiden at krisen har rammet Norge med full tyngde, noe som tydelig går fram av den statistikk Arbeidsdirektoratet fører over driftsinnskrenkninger. Mens ialt 1628 personer mottok varsel om oppsigelse, permisjon eller innskrenket arbeidstid i tredje kvartal i fjor, var det samme tall for tredje kvartal i år 8111 personer, dvs. omlag en femdobling i forhold til i fjor. (For 1973 var det tilsvarende tall 474 personer.) Statistikken viser at arbeiderne er mest utsatt i næringsmiddelindustrien (hermetikkfabrikker, fiskeforedling) og treforedlingsindustrien, dvs. bransjer som er helt avhengige av eksport.

Arbeiderpartiet har helt fram til ganske nylig fulgt sin tradisjonelle politikk for tider med økonomisk stagnasjon, nemlig underskuddsbudsjettering på statsbudsjettet og en sterk økning av underskuddet på betalingsbalansen overfor utlandet. Dette har vært en naturlig del av dets økonomiske politikk som en følge av den sterke tilknytningen til Keynes økonomiske teori. Fram til nå har særlig underskuddet på be-

talingsbalansen vært brukt til å unngå krisens virkninger, noe som har vært mulig pga. oljefunnene. Disse har gjort det mulig for Norge å operere med et underskudd på betalingsbalansen overfor utlandet som i løpet av året vil komme opp i et sted mellom 15 og 20 milliarder kroner, et tall som ville vært helt utenkelig i "normale tider" og uten oljen i Nordsjøen. Men dette er penger som skal betales tilbake, og når vi vet at utvinningstakten av den norske oljen er trukket opp ut fra en antakelse om et underskudd på 6 milliarder, vil en lett forstå hvilke konsekvenser det underskuddet nå legges opp til vil få for utvinningstakten.

Men som vi så av tallene for arbeidsløsheten har heller ikke de framtidige "oljepengene" vært tilstrekkelig til å hindre at den norske økonomien rammes av krisen i den kapitalistiske verden. Dette har ført til at Arbeiderpartiet har måttet revurdere sin økonomiske politikk, en revurdering som har sin bakgrunn i at sosialdemokratenes håp om at krisen ikke ville dra inn over Norge med full tyngde har vist seg å være feilaktig.

Før vi går inn på denne politikken kan det imidlertid være grunn til å nevne et av de tilsynelatende mer perifere utslag av krisen, nemlig den skattestreik som for en tid siden pågikk blant en gruppe bønder på Trøndelagskysten. Deres hovedkrav var at staten skulle garantere dem en inntekt på høyde med gjennomsnittsinntekten i industrien, idet bøndenes situasjon har forverret seg kraftig i den senere tid. Nå vil vi selvfølgelig ikke benekte dette siste, for også bøndene rammes av krisen i den kapitalistiske økonomien. Dette har sammenheng med det uomtvistelige faktum at det norske jordbruket er et av verdens sterkest subsidierte, og disse subsidier tas fra den skatt staten inndriver.

Foruten de åpenbart uheldige følger for arbeiderklassen av en slik støtte til bøndene - så som høyere matvarepriser og økt skatt - vil også effektene av slike tiltak fortone seg som små fra statens synspunkt. Tallmessig utgjør

bøndene en stadig mindre gruppe i Norge, og de "marginalbønder" det her er tale om er svært få. Effekten i form av minsket arbeidsledighet ved å øke subsidiene til jordbruket ytterligere vil derfor være ubetydelig, og sosialdemokratiet vil derfor nødig bruke mer av skatteinntektene til en ytterligere subsidiering av jordbruket, idet de i dagens økonomiske situasjon har så mye bedre ting å benytte dem til. Derfor vil staten avslå krav fra bøndene som kunne blitt imøtekommet i en økonomisk oppgassituasjon.

For bøndene er den eneste veien ut

av uføret i dagens økonomiske situasjon å øke produktiviteten i landbruket, for så lenge denne ligger under produktiviteten i industrien vil bøndene alltid rammes sterkt av de økonomiske krisene. Men produktiviteten i landbruket kan ikke økes uten at bøndene desimeres ytterligere, og denne desimeringen framskyndes av at krisene nødvendiggjør en sterkere produktivitetsøkning på et tidligere tidspunkt enn hva som ville vært tilfelle i "normale tider".

Det ugjendrivelige faktum er imidlertid at bøndene i Norge vil måtte minke i antall under kapitalismen uansett, de økonomiske krisene gjør bare denne operasjonen mer smertefull for dem.

SOSIALDEMOKRATIETS KRISEPOLITIKK.

Som nevnt har sosialdemokratiet i den siste tiden revurdert sin økonomiske politikk, og denne revurderingen har ført til to ting. For det første foreslås det en sterkere bruk av de tradisjonelle virkemidler så som lavere diskonto, investeringstilskudd, kraftig underskudd på statsbudsjettet og betalingsbalansen med utlandet, økte direkte stønader og økt igangsetting av offentlige arbeider. Mens disse tiltak ikke innebærer noe nytt fra sosialdemokratiets side, er imidlertid dette tilfelle når det gjelder sosialdemokratiets andre hovedtiltak, nemlig innføringen av en ny type inntektspolitikk. Etter mønstret av 1973 fikk Arbeiderpartiet i samspill med LO/NAF nok en gang gjennomført et oppgjør hvor staten grep direkte inn i fastsettelsen av lønningene. Denne oppgjørsformen, som i følge Kleppe og ledelsen i Arbeiderpartiet vil utgjøre kjernen i partiets politikk også for kommende lønnsoppgjør, er enestående i sitt slag i et borgerlig-demokratisk samfunn. Fram til i dag har det ikke lyktes for staten i noen slike samfunn å gjennomføre en så sterk sveibinding av arbeiderklassen gjennom direkte korporerte tiltak, men slike tiltak har begrenset seg til de øst-europeiske land og de rene fasciststater.

Men vi vil ikke her komme nærmere inn på de politiske konsekvensene av en slik oppgjørsform, idet leserne av den røde Arbeideren allerede vil kjenne disse. Imidlertid er det grunn til å komme litt nærmere inn på den økonomiske tankegangen bak dem.

Vi nevnte i forrige artikkel at proteksjonistiske tiltak ikke var aktuelle for Arbeiderpartiet, men at de var beholdt nasjonalkapitalistene i SV og AKP. Arbeiderpartiet anser derfor at den eneste måten en kan komme noenlunde smertefritt ut av krisen på, er ved å få bukt med den sterke inflasjonen. Ar-

Forts. neste side 13

Forts. fra forrige side

sakene til inflasjonen deler de for enkelhets skyld i to grupper. Den ene består av såkalt "importert prisstigning", dvs. en prisstigning som følger av prisstigning på utenlandske varer som importeres og benyttes til innenlandsk produksjon eller konsum. Den andre gruppen utgjøres av den "innenlandske prisstigningen", og denne bestemmes igjen av den innenlandske etterspørselen og det innenlandske lønnsnivået.

Arbeiderpartiet avskriver riktignok mulighetene til å påvirke den "importerte prisstigningen", og således blir oppgaven å dempe den "innenlandske prisstigningen". Nå har imidlertid Arbeiderpartiet hovedsakelig pga. minnene fra 30-årene, stilt seg det ambisjonistiske mål at vi skal komme gjennom krisen uten en altfor stor arbeidsløshet. Dette gjør at tiltak for å dempe inflasjonen ikke kan skje ved at etterspørselen dempes pga. innskrenkninger i antallet sysselsatte, men tvertimot må etterspørselen stimuleres ved at sysselsettingen holdes oppe. Denne del av Arbeiderpartiets politikk utgjøres av de tradisjonelle Keynesianske tiltak i nevnte form, og dette er tiltak som isolert sett vil øke inflasjonen. (Kjenne-tegnet ved Keynes' politikk for å unngå dyptgående depresjoner er nettopp å sette i verk tiltak som øker inflasjonen, idet dette etter hans mening er den minst smertefulle metoden å løse problemene på.)

Arbeiderpartiet må således føre en økonomisk politikk som holder etterspørselen og inflasjonen oppe samtidig med at inflasjonen skal dempes. Dette tilsynelatende uløselige dilemma kan bare løses på en måte innenfor det borgerlige samfunns rammer, og det er ved å presse ned lønnsnivået. Men for å sikre at dette skjer, må lønningene bli en størrelse som fastsettes av staten, dvs. staten må skaffe seg den direkte kontrollen over arbeidernes lønnsnivå. Det er denne politikk Arbeiderpartiet som det kapitalistiske systems mest innsiktsfulle forsvarer nå er i ferd med å sette ut i livet. Mens arbeiderklassen tidligere har måttet betale for kapitalismens renselsesprosess i form av massearbeidsløshet, må regningen denne gang betales direkte fra lønningskonvolutten. Det at det er Arbeiderpartiet som presenterer menyen, endrer selvfølgelig ikke det faktum at det er arbeiderklassen som sitter igjen ved bordet når regningen presenteres.

ARBEIDERKLASSENS VEI UT AV KRISEN - OG KAPITALISMEN.

Vi har hittil i denne artikkelen hovedsaklig behandlet Arbeiderpartiets økonomiske krisepolitikk, og vist at denne overhodet ikke er rettet mot krisens årsak som er selve det kapitalistiske system. Tvert imot er Arbeiderpartiets økonomiske politikk det fremste uttrykk for borgerlig ideologi av i dag, idet den representerer det mest innsiktsfulle forsøk på å bekjempe krisens virkninger samtidig som kapitalismen befestes. Og så lenge kapitalismen består vil det komme nye kriser på rekke og rad etter at virkningene av denne er overstått, på samme måte som det har funnet sted et utall av større eller mindre kriser før denne. Det som er sikkert under kapitalismen er derfor at arbeiderne alltid står i fare for å miste arbeidet, det eneste usikre er når det vil skje.

Selv for den del av arbeiderklassen som innskrenker sitt mål til sikre ar-

beidsplasser vil således sosialdemokratiets politikk være uakseptabel, idet denne politikken befester kapitalismen. Målsettingen om sikre arbeidsplasser kan først oppfylles når det kapitalistiske system er fjernet, og til dette formål er sosialdemokratiets politikk ubrukbar.

Men det er ikke nok med at sosialdemokratiets politikk er ubrukbar for arbeiderklassens kamp for å knuse det kapitalistiske systemet, men det samme er også tilfelle for de tradisjonelle arbeiderklasseorganisasjoner som i dag utgjør en integrert del av denne politikken. Et brudd med sosialdemokratiets politikk vil derfor også måtte innebære et brudd med LO-apparatet. Dette siste vil imidlertid ikke si at arbeiderne i dagens situasjon skal slutte å delta i arbeidet i fagbevegelsen, for ved siden av arbeidsplassene er fagbevegelsen det sted hvor en lettest kommer i politisk diskusjon med arbeiderne. Det blir derfor en svært viktig oppgave for kommunistene å føre ut sin politikk i fagbevegelsens lavere organer, idet det er her en treffer arbeiderne. Ved siden av at det i høyere LO-organer er umulig å vinne fram med en kommunistisk politikk, treffer en her ikke lenger arbeidere, men profesjonelle "tillitsmenn". Politisk arbeide på klubb- og tildels foreningsnivå blir dermed kommunistenes oppgave i fagbevegelsen.

Hva vil så være de aktuelle politiske oppgaver for arbeiderklassen i dagens situasjon? Av det som er sagt foran vil det gå fram at arbeiderklassens politikk må utformes med det endelige mål for øye å avskaffe kapitalismen. Dette må være rettesnoren for arbeiderklassens langsiktige politikk, og bare tiltak som ikke bryter med denne langsiktige målsetting kan støttes av arbeiderklassen.

I dag er det farligste angrepet på en slik politikk den inntektspolitikk som Arbeiderpartiet legger opp til. Om de lykkes i å gjennomføre denne politikken, vil det kapitalistiske systemet i

Norge befestes ytterligere. Den viktigste oppgaven for arbeiderklassen blir derfor å avsløre og bekjempe denne politikken.

Ved siden av denne oppgaven er det viktig å avsløre den samarbeidslinje sosialdemokratiet er den fremste forsvarer for, idet et slikt samarbeid aldri kan tjene arbeiderklassens interesser. Selv om det kan fortone seg som om arbeiderne vil oppnå visse fordeler på kort sikt av et slikt samarbeid i form av "sikrere" arbeidsplasser, er dette en feilaktig forståelse. For, som vi utallige ganger har nevnt, arbeidsplassene kan aldri sikres under kapitalismen, og støtte til en slik politikk som befester kapitalismen vil derfor være en arbeiderfiendtlig politikk. Ved at arbeidere gir sin støtte til samarbeidstankegangen, medvirker de til at mulighetene for å kjempe gjennom klassens interesser ytterligere forverres. For det første vil det skje ved at staten forsterker sitt grep om arbeiderklassen og at klassen ikke gis muligheter til å føre fram sin politikk, for det andre vil det skje fordi hvert kompromiss arbeiderklassen inngår med borgerskapet fører til at den borgerlige ideologien tar mer og mer overhånd i selve klassen, og det vil bli stadig vanskeligere å vinne fram med rene klassetroen også innen arbeiderklassen.

På lengre sikt vil den viktigste oppgaven være å bygge opp et kommunistisk parti, og sentralt i dette arbeidet vil kampen mot alle borgerlige, småborgerlige og utopiske retninger stå. I dag utgjør Kommunistisk Arbeiderforbund det eneste kommunistiske alternativ for arbeiderklassen, og det kommunistiske parti vil derfor måtte bygges opp omkring dette senteret. Styrking og utbygging av Kommunistisk Arbeiderforbund er derfor i dag den viktigste oppgave for i framtida å kunne gjennomføre arbeiderklassens endelige frigjøring fra kapitalismens åk.

Ø.H.

KA's PROGRAMHEFTE FORELIGGER NÅ!

Kommunistisk Arbeiderforbunds prinsipprogram, program for byggingen av et kommunistisk parti i Norge, og statutter, foreligger nå trykt i et eget hefte på 32 sider.

Heftet er ikke til å komme utenom for alle som vil danne seg et klart bilde av KAs prinsipielle grunnsyn, strategiske planer og organisasjonsform. Det er godt egnet til studier, og inngår direkte i KAs elementærsirkel og grunnsirkel.

Heftet koster kr. 5,-, og kan bestilles fra postboks Kommunistisk Arbeiderforbund, postboks 2863, Kampen, Oslo 5. Postgirokonto 206842.

Vi bringer her en artikkel som tar for seg den økonomiske bakgrunnen for revolusjonen i april 1974. I neste nr. kommer vi tilbake til den seinere politiske utviklingen i landet.

Portugal i økonomisk krise

En av de viktigste premissene for borgerlig ro og orden i dagens Portugal er å stable landets økonomi skikkelig på beina. Helt siden Salazars ortodokse fascistregime har de økonomiske problemene vært nøkkelen til å forstå Portugals politiske og sosiale utvikling. Dynamiske borgerlige økonomer betegnet Salazar som en mann som nok kunne ta vare på sine penger, men ikke visste hvordan han skulle skaffe seg mer. Kapital ble liggende brakk uten å bli investert i nye produktive foretak. Kapitalakkumulasjonen stoppet mer eller mindre opp. Først i 1960-åra går Portugal over fra å være et overveiende jordbruksland til å bli en industrinasjon. På grunn av føydale og dermed historisk overlevde produksjonsforhold fortsatte imidlertid stagnasjonen innenfor jordbruket. Spesielt i Sør-Portugal med sine store gods-konsentrasjoner som var sterkt knyttet til den politiske herskergruppen, kjempet man innbitt mot alle jordreformer. Resultatet var selvfølgelig mangel på næringsmidler og råvarer pluss en økende inflasjon. Næringslivets fortjeneste ble lagt opp etter maksimen om høyest mulige priser og lavest mulige produksjonskostnader. Dette oppnådde man ved å hemme konkurransen med utlandet gjennom høye tollmurer og innenlands ved å begrense bedriftsetableringer innen en og samme sektor. Resultat: en sterk monopolisering innen industrien.

De som imidlertid i første rekke fikk merke byrdene av industrialiseringen, var arbeiderklassen. Fascistiske byråkrater kunne åpent skryte av at Portugals lønnsnivå var lavt, mens fortjenestene var blant de høyeste i Europa.

Å gi dette systemet en mer anstendig borgerlig-liberal fasade så Caetano som en av sine hovedoppgaver når han overtok etter Salazar. Borgerskapet begynte så smått å forstå at det var lure å føre arbeidernes kamp inn i organer som kapitalen på kontinentet hadde sett seg tjent med. Lover om større "bevegelsesfrihet" for arbeidere ble vedtatt. Imidlertid strammet myndighetene grepet på nytt, og arrestasjoner av fagforeningsfolk hørte snart til dagens orden. En stopper for disse tilstandene kom ikke før 25.april-kuppet i 1974.

En annen vesentlig årsak til den borgerlig-demokratiske aprilrevolusjonen må sees i landets sterkt monopoliserte industris forhold til koloniene. Etter hvert hadde monopolene satset på å få grep om afrikanske råvareressurser, og for dem betød kolonikrigen nå en unødvendig sløsing med midler. Det ble ansett som mer ønskelig om man kunne oppnå en avtale med frigjøringsbevegelsene som garanterte større politisk uavhengighet samtidig som gode vilkår ble sikret for portugisisk kapital. For å dekke utgiftene til kolonikrigene hadde imidlertid utenlandsk kapital fått rikelig adgang til investeringer i Portugal. Landet ble etter hvert sterkt knyttet til vest-europeisk økonomi. Særlig hadde EEC ved Frankrike og Vest-Tyskland øket sine interesser i landet. Denne begynnende integrasjonen med Europa ga seg i begynnelsen av 1974 utslag i krise. De sterkt stigende prisene i Vest-Europa gjorde seg sterkt gjeldende i

Portugal som er avhengig av import. Den generelle europeiske stagnasjonen og krisen forplantet seg til landet. Alt dette var utfordringer til kreftene som sto bak april-kuppet, og som betraktet Caetanos regime som handlingslammet overfor krisen.

Den første provisoriske regjering etter kuppet stilte så opp med et økonomisk program som på ingen måte var radikalt. I sin kjerne betød det en rasjonalisering av det etablerte systemet og en omorganisering etter vest-europeisk mønster. Mer radikale røster fantes likevel i Spinolas bakgrunn blant sosialistiske politikere og offiserer. MFA baserte sin politikk på en erklært anti-monopolistisk strategi selv om kapteinbevegelsen forøvrig spriket sterkt i sine politiske oppfatninger. At det på ingen måte var snakk om å avskaffe den private eiendomsretten til produksjonsmidlene, var klart på et tidlig tidspunkt. Å komme over den nasjonale krise innen rammen av det private "initiativ" med støtte til små og mellomstore kapitaler og strengere lovgivning overfor monopolene, syntes å være det sentrale.

Etter reaksjonens kuppforsøk 11.mars 1975 ble det fra kretser innen MFA lansert et program for å omdanne økonomien i sosialistisk retning. De konkrete resultatene lot ikke vente på seg. Banker, forsikringsselskaper og en del nøkkelindustrier ble nasjonalisert. Under Caetano hadde nemlig flere banker nektet å gi kreditt til små og mellomstore bedrifter. Det nye økonomiske programmet ville gi støtteordninger til disse som nå ble betraktet som arbeiderklassens forbundsfeller i kampen mot monopolene. Videre er det viktig å merke seg at tiltakene ble satt i verk innen den etablerte stat. Å knuse denne og opprette proletariats diktatur basert på en be-

Revolusjonens hvetebrødsdager slutt i Portugal.

vegelse fra fabrikkgulvet var aldri aktuelt.

Problemet var nå om man kunne føre en kamp mot monopolene uten å bekjempe hele det kapitalistiske systemet. Selve utviklingen av den portugisiske økonomien skulle vise at problemstillingen utfra politikken var irrelevant. Etter Salazartidens proteksjonisme hadde monopolene kommet i en situasjon der de snarere tjente på liberalisering og frikonkurranse. At borgerskapet som helhet kom styrket ut av maktskiftet, viser bl.a. dannelsen av det portugisiske industriforbundet CIP i 1974. Størsteparten av 47 000 arbeidskjøpere der 90% hører til gruppen små- og mellomstore, fikk man samlet her. Hvordan de forskjellige partier på Portugals såkalte venstreside fungerte i denne prosessen, skal vi komme tilbake til i neste nr.

E.A.

NYTT NUMMER AV RØDE FANE!

Nr. 3 av Kommunistisk Arbeiderforbunds teoretiske tidsskrift, RØDE FANE, foreligger nå.

Nummeret klarlegger hovedlinjene i KAs syn på forholdet mellom strategi og taktikk, og inneholder en viktig avgrensning fra "venstre"-fløyen i SV og fra trotskistene.

RØDE FANE nr. 3 fortsetter klasseanalysen med et bidrag om det produktive industriproletariat i Norge.

For dem som vil følge med i den teoretiske konsolidering og videreutvikling av arbeidet med å danne et kommunistisk parti i Norge er RØDE FANE uunnværlig.

Pris pr. hefte er kr. 7,-, årsabonnementet koster kr. 28,-, for 4 hefter i året.

Bestill heftet eller abonnement fra RØDE FANE, Postboks 2863, Kampen Oslo 5. Postgirokonto nr. 206842.

AKP PÅ 'NYE' FRIERFØTTER: AVVIS DE FALSKE MARXIST-LENINISTENE!

Borgerskapet, dets presse og kringkasting vet nok utmerket godt hva det gjør når det svarer på AKP-gruppens nye "venstre"-ekstremistiske ansikt med mer konsekvent enn noen gang å kalle gruppen for "marxist-leninister" og piske opp oppmerksomheten omkring dem. Borgerskapet slår med dette to fluer i ett smekk: På den ene siden oppnår det å gi de mest forskremte borgere inntrykk av at revolusjonen er like om hjørnet og dermed blåse liv i reaksjonen, på den andre siden oppnår det å kompromittere marxismen-leninismen og kommunismen blant mange ærlige arbeidere som ikke har tilstrekkelig kjennskap til arbeiderklassens teori.

I så måte slutter vi oss til forfatteren Georg Johannessen (som vi ellers ofte er uenig med) når han et sted treffende antar at Sigurd Allern og VG-journalist Grundt Spang nok blunker lurt til hverandre når de møtes på trikken. - Nå bare med den forskjell at det ikke lenger er Allern som er den fremste Grundt Spang har å blunke til, men Pål Steigan.

Formannsskiftet i AKP foregikk med brask og bram, både i AKPs egen "Klassekampen" og i den samlede borgerlige pressen. For hele landet ble det forkynt at forskningsstipendiat Sigurd Allern på grunn av manglende evne til å hankses med høyre-opportunistiske tendenser var avløst av den mer politisk framskredne jernarbeider Pål Steigan. Samtidig har AKP-gruppen svingt fra å betrakte SV som "et vingleparti med progressive trekk" (1973) til et "borgerlig arbeiderparti", ja, et "potensielt quislingparti" (høsten 1975) - og begynt konsekvent å se på omtrent alle andre enn seg selv som fascister.

Vi skulle kanskje vente at en så tilsynelatende total helomvending ville innebære en like grundig og total revisjon av AKPs småborgerlige teoretiske grunnlag. Men nei. Samtidig med sin nye ekstremistiske uttrykksmåte holder AKP sterkere enn noen gang fast ved sin teori om at monopolistene er blitt en egen klasse som står mot resten av "folket", og ved sin teori om å gjøre det statsintegrerte LO til en kamporganisasjon for arbeiderklassen. Ikke nok med det. AKP benytter den anledning som byr seg, til mer hodekulls enn noen gang å støtte småborgerskapets kamp på dets egne reaksjonære premisser, nemlig de skattestreikende bøndene og deres krav, som ikke en gang gikk spesielt på å bevare den lille privateiendommen, men forente alle, både store og små bønder som klasse for sine felles interesser. Resultatet ble som ventet: AKP ble bokstavelig talt kjeppjaget fra

bygdene, og - adskillig verre - betegnelsen marxist-leninist ble kraftig kompromittert også blant de små arbeidende bøndene der arbeiderklassen kan vinne viktige forbundsfeller over til seg i kampen for sosialismen.

Dette er AKP-gruppens foreløpige meritter under Pål Steigans "nye" og "venstre"-ekstremistiske ledelse. De bidrar ikke bare til å avskjære viktige forbundsfeller fra arbeiderklassen, men også til å kompromittere marxismen-leninismen i arbeiderklassen selv. For bevisst å isolere og markere seg - uten å ha virkelig politisk grunnlag for det - har AKP-ledelsen gitt sine faglige kadre direktiv om nærmest å provosere fram suspensjoner av seg selv. Det som her er poenget, er ikke at AKP-kadrene ikke bør få ha og framføre sine oppfatninger, men at de i stedet for å legge dem fram og kjempe for dem i klubber og foreninger holder kjeft der, og framfører dem uavhengig av og utenfor de faglige grunnorganisasjonene. Blant annet derfor blir de også suspendert, og deretter starter AKP sin egen "støtte"-beve-

gelse under vanvittige paroler som "Ytringsfrihet i fagbevegelsen". Hvem andre i det kapitalistiske samfunn enn de fagorganiserte selv i de faglige grunnorganisasjonene skal nå sette rammene for ytringsfriheten i fagbevegelsen? Hvor ble det nå av proletarietets diktatur?

Under jernarbeider Pål Steigans ledelse er AKP ikke bare objektivt et fremmedelement i arbeiderklassen, gruppen gjør også alt den selv kan for å framtre som det fremmedelement den er.

Pål Steigans forhold til arbeiderklassen er tidligere best karakterisert av ham selv, i et intervju i Dagbladet for noen år siden: -Jeg nærer den dypeste kjærlighet til arbeiderklassen. Rudolf Nilsen har i "Revolusjonens rødt" gitt det beste svaret på denslags sentimentale erklæringer: -Intet er mere som skrift i sand, enn løfter om kjærlighet.

Pål Steigans veg til arbeiderklassens hjerte har for øvrig gått gjennom intens lefling med formannen i bedriftsklubben på ASEA/Per Kure, SV-eren Kjell Fiskerud. Denne klubben

Forts. side 18

Alt er blitt så dyrt. Det er kanskje unødvendig å si det, for de fleste har sikkert oppdaget det helt av seg selv, men det spørs om ikke situasjonen er verre enn vi tror. Selv kronprinsen har fått problemer enda han tjener over gjennomsnittet i industrien. Dersom han hadde betalt skatt, kunne han slått seg sammen med Hitra-bøndene. Hva i all verden skulle gutten gjøre? Han har jo familie og forpliktelser. Som alle vet er det vanskelig å få plassert barna i barnehage også slik at kona kunne ta en jobb.

Nå ble problemet løst. Såvidt jeg har forstått fikk han forskudd på barnetrygden. Jeg er virkelig glad over dette. Nå holder familien sulten på avstand en stund. Det ville være så trist å se underernærte og radmagre prinsebarn avbildet i ukebladene.

Når vi først prater om penger og dyrtid - så er jeg virkelig imponert over fru Blesvik. Det er dame med et sunt og riktig syn på proletariatet. Ifølge avisene har hun til og med vasket gulv og tro meg - jeg gråt som et rørt barn da jeg leste at hun ikke hadde tid til å være verdensdame med en inntekt på 32000,- kroner.

Jeg likte den siste fredsprisutdelingen. Vi vet fra før hvor vanskelig det er å finne fram til verdige vinne-

re. Nå er vi selvsagt stolte over komiteén vår og stoler blindt på den, men likevel vil sikkert noen hevde at det ikke ble noen riktig fulltreffer i år. En kan ikke vente ren blink hvert år. Likevel syns jeg komiteén har gjort et modig og godt valg - et valg som skaper både uro og bråk. Den edle tanke bak det hele er i all sin enkelhet: Prisvinneren er den sovjetiske atombombes far. Hvordan hadde det stått til med terrorbalansen om Sovjet ikke hadde fått atombomben?

Nå er vi midt oppe i diskusjonen om det venstrevridde NRK igjen. Jeg må i sannhetens interesse innrømme at jeg bare har vært regelmessig lytter/seer i bortimot 40 år - så jeg har aldri sett eller hørt noe venstrevridd. Andre vridninger har det imidlertid vært mere enn nok av. Kanskje jeg burde bytte ut apparatet? Jeg må nemlig skru til høyre for å få satt det på.

Jeg har imidlertid fått en liten idé. Kunne ikke NRK drive litt forhåndsreklame for slike program? En kan jo bruke Programbladet. I dag setter man en F i programmet når det er fargegjengivelse i fjernsynet. På samme måten kunne en benytte vv i marginen når programmet er venstrevridd. På den måten kunne også jeg få være med i diskusjonen.

NORDAHL GRIEG, «NED- ERLAGET» OG KAMPEN MOT FASCISMEN I SPANIA

THIER (Frankrikes president, anfører for kampen mot Kommunen)

Min plan er lagt. Mitt hovedkvarter blir i Versailles. Derfra skal mine armeer knuse disse niddinger. Jeg har Frankrike bak meg. Alle fedrelands-sinnede krefter vil flokke seg omkring meg, i en national enhet om fedrelandet.

OFFICEREN

De glemmer at soldatene ikke er til å stole på, herr president.

THIERS

Jeg glemmer ingenting!

Jeg ser utveien, hvor De bare ser forvirring og håpløshet.

MINISTEREN

Hvilken utvei sikter De til?

THIERS

Herr von Bismarck. Tyskerne vil hjelpe oss.

Jeg vil forlange hundre tusen franske soldater fra de tyske fangeleirer og jeg vil få dem.

I dette øieblikk er gamle stridigheter glemt, for nu trues verdier som går ut over landegrensene, eiendommen og loven.

Stykket er altså skrevet for å mobilisere i den antifascistiske kampen. Det får oss også til å tenke på alle drapene under Francos regime. Siste gang nå i høst da fem antifascister ble skutt.

DELESCLUZE

Dette er slutten.

De venter på general Galliffet. Så rykker de frem.

Slik endte Kommunen. Mer enn noen annen har jeg ansvaret for redsel og død. Hater dere mig?

MAURICE

Du har alltid vært grei, du Delescluze.

(Studerer edderkoppen videre.)

LUCIEN

Det er sant, det.

PIERRE

De skjønner det, Delescluze.

Hjemme i gaten var det bare slit og angst for i morgen og slit igjen og fyll, og så kom døden, det unyttigste og sjo-

"Nederlaget" kom ut i 1937, midt under den spanske borgerkrigen. På denne tiden var Nordahl Grieg selv i Spania, og som krigsreporter var han midt oppe i kampene. I denne situasjonen tenker han på Pariser-kommunen, og opplever den som den samme kampen han nå står oppe i, bare på en annen måte. Han tenker på kommunardenes nederlag, og knytter dette sammen med republikanernes håpløse stilling under stukaen...

Nordahl Griegs perspektiv er altså folkefrontens: han er først og fremst humanist. Det er blant annet av denne grunn Nationaltheatret snakker om å sette ham opp igjen i disse dager. Vi finner det likevel viktig å trekke ham fram også for den røde Arbeiderens lesere. Kampen mot fascismen har han jo skildret mer intenst enn noen annen norsk forfatter.

ØS

fleste av allting.

Men nå er det annerledes. Nå er livet blitt noe stort, som det er ondt å forlate. Da går det an å dø.

DELESCLUZE

Nu skal vi dø.

Jeg er ikke kristen. De kristne svi-ker jorden, for å gå til sitt skinnende håp. Men vi kan gå rolig herfra, rolig, FORDI VI VIL AT VÅRT HÅP SKAL BLI IGJEN. Håpet blir igjen på jorden! De der borte kan svi gresset av med sine granater, men de kan aldri drepe jordens evne til å grønnes.

LUCIEN

Men de som kommer etter oss, må ha bedre våpen! Neste gang gjelder det å seire, seire, seire.

DELESCLUZE

Godheten kan bare seire ved vold, det er det bitre vi har lært. Våre hev- nere, våre barn må bli en slekt av u- menneskelig styrke.

GABRIELLE

Delescluze, gi mig et større krav til mennesket enn at det skal være u- menneskelig.

DELESCLUZE

Forferdelige tider må slektene etter
Forts. side 11

Forts. fra side 16

var f. eks. ikke i stand til å iverksette sympatistreik med heismontørene i fjor høst. Derimot kunne Fiskerud og Steigan i høst gå sammen om å støtte Hitra-bøndernes skattestreik i en resolusjon fra klubben! Vi må virkelig si at bedriftsklubben på ASEA/Per Kure under dette radarparet er blitt en kamporganisasjon - for småborgerskapet!

Og AKPs nye "venstre"-ekstremistiske sirkus går videre - til glede for borgerskapet, til skade for arbeiderklassen og dens teori, marxismen-leninismen. Men aldri så galt at det ikke er godt for noe. Fordelen med det hele er at i ly av alt dette ståket får de virkelige marxist-leninistene den nødvendige arbeidsro til bevisst og planmessig å konsolidere en kjerne til en landsomfattende, virkelig proletarisk og revolusjonær klassekamporganisasjon. AKP-gruppens framferd kan bare delvis og midlertidig kompromittere kommunismens sak, som sakte, men sikkert vil bli fremmet i løpet av klassekampens utvikling - akkurat slik som bolsjevikene modnet og konsoliderte seg, først i ly av ståket omkring narodnikene (folkevennene), så omkring de sosial-revolusjonære.

Pål Steigan: Jeg nærer den dypeste kjærlighet til arbeiderklassen

Rudolf Nilsen: -Intet er mere som skrift i sand, enn løfter om kjærlighet.

Forts. fra side 11

net i stykker.

MAURICE

Nei. Han skal få gjøre det ferdig.
(Reiser sig, sier til de to andre:)
Bare hold dere til mig, dere.
(Drevet av musikken går de skritt for skritt bakover mot muren.)

DELESCLUZE

Endelig!
Aldri angst mer, aldri nederlag, aldri fengsel. Nu kan jeg bare stå å se himmelen og huske og håpe, beskyttet av døden. Ingenting mer skal gjøres.

LUCIEN

Takk for nå da, Pauline.

PAULINE tar hånden hans
Takk selv.

GABRIELLE

Delescluze, ennu er det noe vi kan få sagt.

DELEZCLUZE

Til hvem?

GABRIELLE

Til dem som dreper oss.
Kom barn, vi skal fortelle dem om fremtiden, om vår uforsonlige tro.

MAURICE

Åssen det?

GABRIELLE

De skal kjenne den i våre smil.

MAURICE

Å skal vi smile efter?
(Vi føler nu at soldatene som rykker frem, er stanset.)

LUCIEN

Nå er det bare å stå rolig og ikke skape sig. Nå får de forte sig litt. Det

er rett. Sånn skal det være.

(Skyggen av eksekusjonsavdelingens geværer faller på muren. En trommehvirvel. Mørke. I samme øieblikk befrir BEethoven-motivet seg fra trommene og toner ut i en ren mektig akkord.)

Vi har et problem: vi vokser! Som alle lesere av den røde Arbeideren vet, er vårt tekniske utstyr ikke det beste. Det er for smått og vi har ikke alt utstyr vi strengt tatt trenger. Større opplag og nye trykksaker er en stor belastning - og av og til fører dette til forsinkelser - ved siden av nedsliting av det gamle maskineriet. Vi oppfordrer derfor alle venner og sympatisører: Gjør den kommunistiske bevegelsen mer slagkraftig - Bestill obligasjoner i Trykkerifondet.

Obligasjoner a kr 10, 50 eller 100 fåes ved å sende beløpet til.

Kommunistisk Arbeiderforbund
Postboks 2863 - Kampen
Oslo 5
Postgiro 2 10 29 45